

Eurorõõm tõi
Eestisse viis-
nurga
Lk 2

Jüri Ratas kor-
raldab juba mitu
aastat ratta-
võistlusi
Lk 7

Jaan Põor:
Maarahvas tahab
kõnelda sellest,
mis südamel
Lk 4

Helle Virt:
Loogem rahvuslik
ühistupank
Lk 4

Õige eestlane hääletab Kesk- erakonna poolt!

“Pole normaalne, et ühes Euroopa Liidu riigis liigub ringi nii palju poliitilist viha. Püstiupitatud võimupüramiidi aitavad meisterlikult ülal hoida kojanarrid Peeter Oja ja Andrus Kivirähk,” kirjutab Keskerakonna Läänemaa piirkonna esimees ja Haapsalu linnavolikogu esimees

JAANUS KARILAIK
(pildil).

LOE LK 6

Isamaaliidu tegijad Juku-Kalle Raid ja Tarmo Kruusimäe!

Keskerakonna peasekretäri PRIIT TOOBALI veebipäevikust 14. septembril

Viimase ajal on kerkinud üles muusik Tõnu Trubetsky Keskerakonda astumise teema. Mul on superhea meel, et tunnustatud Eesti muusika ja punk-liikumise täht Keskerakonda astus.

Mingi kitsas „arvamusliidrite“ seltskond aga arvab, et nemad on nii kõvad tegijad, kes võivad Trubetskyt seetõttu halastamatult söimata, särgile kleepida ja lihtsalt näkku sülitada! Ega ikka ei või küll!

Joodik Juku-Kalle!

Üks, kes Trubetsky Keskerakonda astumise teemal sõna võttis, oli joodik Juku-Kalle Raid, kes peatoimetab ajalehte KesKus, mida annab välja Isamaa ja Res Publica Liidu PR nõustaja ja selle partei peost sööja Marek Reinaas. Juku-Kalle Raidi iseloomustavad väga kõnekalt paar mulle eile saadetud pilti. (Vt Toobali blogi ja 15. septembri Kesknädal – Toim.) Nendel piltidel näete Isamaad ehedal kujul.

Vägistaja Kruusimäe!

Teine, kes Trubetsky keskerakonnastumise ja Vennaskonna esilaulja vastu suu täis võttis, oli Isamaa

Kruusimäe

ja Res Publica Liidu liige, Tallinna linnavolikogu saadik Tarmo Kruusimäe. Mõtlesin, et ei kirjuta temast ja olen vait, aga kui Kruusimäe 13. septembril (ETV saates „Ringvaade“ – Toim.) uuesti Trubetskyt mõnitas, leidisin, et ei saa minagi vaiki olla. Nimelt on minult juba ammu küsitud, miks Keskerakond ei ole avalikustanud Kruusimäe-Kojamehe kriminaalseid tegusid? Kuidas selline mees nagu Kruusimäe-Kojamees saab üldse vabaduses viibida, enamgi veel – rahvast esindada? Aga ju siis Isamaa valijatele selline mees meeldib.

Kuidas seesugune mees (tegelikult on „mees“ tema kohta muidugi liiga hästi öeldud, arvestades järgnevat) julgeb veel inimestele silma vaadata? Kuidas meedia teda arvamusliidriks peab ega pole teda mitte lõhki kiskunud ja tema teed võimuorganisisse takistanud? Miks normaalsed isamaalased, keda ju ometi ka on, teda parteist välja pole heitnud? Tarmo Kruusimäe on kurjategija, retsidivist, haige inimene – ta on vägistaja ja piinaja.

Loe edasi lk 10

Juhtkiri

Kuidas hoida Eestit ülburite võimu eest?

TOIVO TOOTSEN
Riigikogu liige, Keskerakond

Kohtumistel valijatega kuuleb järjest sagedamini kurtmist, et võimalikud on ülbud. Just selle sõnaga iseloomustatakse Ansipit, Ligit ja mitut teist valitsuskvaliteedi ministrit või Riigikogu liiget.

Tõepoolest, kuulates ja lugedes praegusi võimupoliitiku, tundub, et võtmesituatsioonidel olevad Ansip, Ligi, Parts, Pomerants jt Reformierakonna ja IRL-i võimumehed elavad oma kinnises maailmas. Nad kujutavad ette, et see seltskond, kellega nemad lävivad, ongi kogu Eesti ühiskond.

Just sellega on seletatav, miks nende nõuanded ja ettepanekud kõlavad tavainimesele, pehmelt öeldes, kummaliselt, aga täpsemalt öeldes, ülbelt. Meenutame! Ansip soovitas mitte laenata või siis võlad võimalikult ruttu tagasi maksta. Tema ise olevat oma pangalaenu väga kiirelt tagasi maksnud! Oma peaministripalgast, eks ole!

Vapustavalt hea soovitus töötule, kel on kaelas eluasemelaenu või autoliising ning kes peab veel ka lapsi koolitama. Headel aegadel soetatud autoliisingust pole võimalik ka loobuda – maksma pead niikuinii, liisingufirma tahab oma raha sendipealt kätte saada!

Või samuti peaminister Ansipi ütlemine pärast augustitormi: valitsus ei kavatsegi kellelegi kahjude korral appi tulla, inimesed olgu ettenägelikud ja kindlustagu oma vara ise. Ning tõi taas iseennast eeskujuks: „Minul on kõik kindlustatud!“

IRL-i minister Pomerants soovib soojalt: iga majapidamine võiks hädaolukorras soetada endale elektrigeneraatori ja iga inimene mobiiltelefoni akulaadija. Pomerants arvab ilmselt, et iga eesti inimesel on lihtsalt hooletuse tõttu need tarvilikud asjad soetamata jäänud. See, et iga eestlasel pole autot või pole raha mitu tuhat krooni maksva generaatori soetamiseks, ei mahu talle pähe. Tema sugulastel, sõpradel ja tuttavatel ju on – järelikult on ka kogu Eesti ühiskonnal!

Jürgen Ligist ei maksa rääkida – riigil pole vaja mingeid lastetoetusi maksta! Ehk mäletate, kuidas ta 15. septembri ETV „Foorumis“ Margus Tsahkna küsis: „Kas sinul on mingit lastetoetust vaja?!“ Kõrgepalgaline Tsahkna ja mitmed teised saavad tõesti läbi ka lastetoe-

tuset ja muude toetusteta, kuid jutt on ju suurest osast Eesti elanikest, kellele kindlasti kuluks ära praegusest tunduvalt suurem lastetoetus.

Peaminister on muidugi kavalam kui otseste ja teravate väljütlemistega Ligi. Ansip saab aru, et valimistel on rikkurite häälte osa tegelikult väga tühine, hulga suurem osa häälte tuleks n-ö keskmistelt inimestelt. Ja need on vaja kätte saada. Teadagi kuidas: tuleb esineda väetite ja nõrkade kaitsjana! Justkui juhuslikult on valitsuse töölaual kevadel kava, kuidas maksustada (seega vähendada) pensione. Ja täiesti juhuslikult lekitab see kava välja. Ning sugugi mitte juhuslikult asub Ansip pensionäride kaitsele ning kuulutab: kõik see saaks juhtuda ainult üle minu laiba!

Nüüd sügisel, valimistele lähemal, lehvitatatakse aga juttu: kunagi võiks hakata koguni pensione tõstma! Tõesti ilus, sest „tänu“ viimastel aastatel

kiirelt ja palju tõstetud aktsiisidele ja käibemaksudele on pensionäride ostujõud tunduvalt langenud. Aga neid tarbimismakse tõstis hoogsalt just Ansipi valitsus. Nii et algul kraabib pensionäride taskust raha kokku, enne valimisi lubatakse kunagi raha näpuotsaga tagasi anda. Kui aga keskerakondlik Tallinna linnavalitsus juba aastaid reaalselt korvab pensionäridele hinnatõusu, siis seda nimetatakse populismiks!

Ansipi hea kuvand sai hiljuti veel tubli täienduse. Tööandjad tulid suure kõminaga välja oma räige manifestiga, mis kuulutab tasulist kõrgharidust, pensioniea uut tõusu ning palju muud, mis töövõtjatele vastukarva. Nüüd sai Ansip asuda sadade tuhandete töövõtjate kaitsele ja kuulutada: mina kaitsen teid, see manifest läheb prügikorvi! Nii – pensionäride ja töövõtjate hääl on käes, Reformierakonna reiting võib tõusta mühinal!

Jääb üle ainult küsida: kuidas inimesed ei näe neid mängu läbi? Kas praeguste võimurite ülbust tõesti meeldib valijatele ja nad aidatakse kevadel taas võimule? Kas tõesti ei saada aru, et taas võimule tõustes on nende esimeseks asjaks teoks teha just see, mille vastu nad praegu populaarsuse tõstmiseks võitlevad? Esmajoones tuleb neil ju kaitsta oma tõeliste, väheste rahakate toetajate huve, kelle rahakoti jätkuvaks täitmiseks on aga vaja vaesema seltskonna häält.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn,
Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levik: 6 177 717
Toimetajad: 6 274 573
6 274 571
6 274 583

Peatoimetaja: **Urmi Reinde**
urmi@kesknadal.ee
Poliitikatoimetaja: **Ivari Vee**
ivari@kesknadal.ee
Uudistejuht: **Indrek Veiserik**
indrek@kesknadal.ee
Toimetaja: **Tiit Maksim**
tiit@kesknadal.ee

Toimetus käsikirju ei tagasta.
Kesknädalas ilmunud artiklid
väljendavad nende autorite arvamust,
mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post. Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

nädala nupud

Eurorõõm: meile toodi viisnurk

Euroopa Keskpanka juht Jean-Claude Trichet andis Eesti Panga presidendile Andres Lipstokile üle 17. eurotähe, et tähistada Eesti liitumist eurotsooniga 100 päeva pärast. Pidustusest võtsid osa poliitika- ja rahandustegelased meilt ja mujalt. Esilinastusid Eesti jaoks tehtud euroreklaami klipid. Kuid märkamatuks jäi paar päeva varem Delfi uudis, et EL liidrid kogunesid Brüsselisse arutamaks ühishaha tulevikku. Delfi ennustab, et euroala võlakriisis pole kahtluse alla sattunud ühishaha tulevik praegugi roolisem, sest reeglid, mis peaksid kindlustama rahaliidus karmima distsipliini, on erimeelsetes toppama jäänud. Mõnele meeldib lihtsalt hirmsasti liugu lasta, kuid kelku vedada ei taha. Kreeka kriisi ajal tuli Saksamaa rahandusminister Wolfgang Schäuble lausa välja ettepanekuga patukotid rahaliidust välja heita. Patukottide all pidas ta silmas Hispaaniat ja mitut uut liikmesriiki, kes ei taha eurotoetuste vähendamise ja sanktsioonide karmistamisest kuulda. Kuna praegu otsustavad patustajad ise enda nuhtlemise üle, pole seni keegi veel kordagi sanktsioone saanud, kuigi reeglite rikkumine on pigem norm kui erand. Brüsselis euroarutluste ajal toimunud värske küsitlus näitas, et riikide kodanike arvates on euro majandusele halb. 60% küsitletud prantslastest ja enam kui pooled sakslased, hispaanlased ja portugallased ütlesid, et euro toob majandusele halba. Eurotsoonist väljaspool arvas 83% brittidest, 53% poolakatest ja 42% bulgaarlastest, et euro mõjuks nende majandusele halvasti. Ainus erand oli Rumeenia, mille kodanikest pooldas eurot 54 protsenti. Kahjuks Delfi artiklist ei ilmne, millised Eesti vastavad näitarvud on. Nähtavasti ei ole siin keegi julgenud samasisulist euroküsitlust teha.

Elukvaliteedi trendid Euroopa Liidus

Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond (*Eurofond*) avaldas ülevaate „Elukvaliteedi trendid EL-is aastatel 2003–2009“. Andmed Euroopa Liidu riikide kohta on saadud küsitlustega, mis hõlmasid 1000-inimeselisi valikgrupe. Hinnanguid sai anda skaalal 1 (täiesti rahulolematu) kuni 10 (ülimalt rahul). Viimased andmed koguti septembris 2009, mistõttu kajastuvad majanduskriisi mõjud. Ülevaatest toome välja indikaatorid, kus trendist ülevaadet tehes mainiti Eestit eraldi.
* Suurim langus üldises eluga rahulolus: Bulgaaria, Rumeenia, Malta, EESTI, Läti.
* Suurim langus elustandardiga rahulolus: Rumeenia, Malta, Läti, Portugal, Prantsusmaa, EESTI.
* Suurim usalduse langus valitsuse ja parlamendi vastu: EESTI, Läti, Hispaania, Kreeka.
Sotsiaalse kapitali olemasolu edetabelis on Eesti veel suhteliselt heal kohal, EL-i keskmise lähedal. Rassistuulude ja rahvuslike pingete olemasolu tabelis oleme EL-i keskmisest oluliselt parema tulemusega. Elanike hulgal, kes enda arvates enam ots-otsaga kokku ei tule, oleme samuti EL keskmisel tasemel, ligi kaks korda väiksema hädaliste protsendiga kui Bulgaaria, Kreeka, Ungari ja Läti. Üleüldises eluga rahulolu tabelis oleme küll langenud, kuid ei kuulu veel viie viimase hulka, olles tagantpoolt seitsmendad. Vast see teeb usutavaks kodumaiste uuringufirmade hiljuti avaldatud kummalisena tunduvad andmed, mis näitavad rahva suurt toetust pikalt võimu juures olnud Reformierakonnale. Ülevaadet loe: www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1047.htm

Strandberg läks Riigikogus labaseks

Käibemaksu möödunud suvine 2-protsendine tõstmine sai Riigikogus võimalikuks tänu Roheliste, kes said valitsusliidult vastutasuks 86 miljonit Kredexi juurde Kliima- ja Energiaagentuuri loomiseks. Nüüd vastas riigikontrolör Mihkel Oviir arupärimisele, et „sellist agentuuri, nagu Riigikogu saalis toimunud arutelude käigus lubati, praeguseks loodud ei ole“. Projekte on toetatud üldjuhul avaliku konkursi kuulutamata ning mõnigi toetamine on küsitav, näiteks Jõelähtme golfikeskusesse 4,6 miljoni krooni eest kahe passiivmaja ehitamine. 86 miljonit kroonist on reaalselt kulutatud 4,3 miljonit krooni ehk 5% eraldatust. Kriitikat pälvis personalipoliitika, sest nõukoja esimehe (Marek Strandberg) ettepanekul määrati tegevjuht, kes oli samuti Rohelise erakonnast. Kaheksast töötajast on konkursiga tööle võetud vaid bürojuhataja. Käsundusleping on sõlmitud Strandbergi elukaaslasega, kelle kui arendusnõuniku töötasu on 600–1000 krooni tunnis, ning ühe kuu eest on talle makstud kuni 27 tuhat krooni (45 töötundi).

Strandberg kahtlustas riigikontrolöri vastustes poliitilist alatooni ning teatas: „Et kui juba erakondlik kuuluvus on selline patt, mida tasub siin üles tõstatada vaatamata sellele, et erakonnad on meil ju ikkagi maailmavaatelised, siis on minu küsimus, kas riigikontrolöri ja Keskerakonna juhtivoliitiku kohtumine magamistoas on probleem või mitte?“ Sellele reageeris spiker Ene Ergma kiirelt: „Ma vabandan, härra riigikontrolör, teie ees!“

Teema lõpetuseks ütles Oviir: „Ma ei tahaks otseselt, lugupeetud Strandberg, vastata, aga ma võin vastata ainult nii. Mitte ühelgi tingimusel, mitte mingil juhul ma ei võtaks Riigikontrolli tööle oma abikaasat, oma tütreid, oma väimehi, oma lapselapsi ja kõiki sugulasi ja hõimlasi, sest ma olen veendunud: ka Riigikontrol ei pea olema mitte aus, vaid ta peab ka väljapoole näha olema absoluutselt aus. Ma tänan tähelepanu eest!“ (*Aplaus*)

HIIBUSE NÄDAL

Kõrgharidus teel vaid rikaste privileegiks

Valitsuse pressikonverentsil andis justiitsminister Rein Lang mõista, et riigieelarvet ootavad lähitulevikus suured raskused tasuta kõrghariduse rahastamisel. „Väga lihtne on välja käia ilusaid loosungeid, et loomulikult on tulevases Eestis kõrgharidus tasuta,“ ironiseeris Lang.

INDREK VEISERIK
indrek@kesknadal.ee

Langi sõnul vajab tasuta kõrgharidus 1,5 miljardit krooni lisaraha. Tema arvates on tasuta kõrghariduse rahastamiseks kaks valikut: kas tõsta makse või leida finantse muude kulude arvelt.

Tugisüsteemid puuduvad

Lang kahtleb, kas ühiskond peaks ikka kõrghariduse saajaprotsendilisel kinni maksma neil, kes lähevad tööle Prantsusmaale, Iirimaa või Norrassa. Justiitsministri ja tema seltsimeestel Reformierakonnast tasuks siinkohal vaadata peeglist. See, et Eesti kõrgharidus töötab kohati tühikäigul, on eelkõige pikki aastaid võimul olnud

Reformierakonna valitsemise tagajärg. Selle asemel, et riigis luua töökohti, sotsiaalselt sidusust, vajalikke tugisüsteeme, mis hoiaks inimesed kodumaal, on parempoolsetele omaselt tegeldud vaid suurte rahasummade mehhaanilise tagaajamisega. On mõistetav, et Langile meeldiks, kui riik praegu kõrghariduse pealt kokku hoiaks.

Jõukas demokraatlikus riigis, kus tugisüsteemid on välja töötatud, võib ju tasuta haridussüsteem olla igati normaalne. Paraku on Eesti sellisest riigimudelitest valgusaastate kaugusel. Eestis toimib siiani „uju või upu“ ühiskond. Tasuta kõrgharidusele ligipääsu piirates suruks riik, piltlikult öeldes, vaesematest peredest pärit noortel ise pea vee alla. Eesti on aastaid matnud mil-

jardeid kroone roostetavasse rauda ja hingetusse plekki ehk väidetavasse kaitsetehnikasse. Kaitseminister Jaak Aaviksoo informeeris hiljuti valitsust kavast osta Hollandist 80 vana soomustransporditööri, mis maksavad üle 300 miljoni krooni. Selle raha eest toimiks terve ülikool pea pool aastat.

Eesti on kaua loopinud raha kauka jumala kummardamiseks. Riigikontroll leidis näiteks, et aastail 2004–2009 laiali jagatud üle seitsme miljardi krooni ettevõtlustoetusi ei ole aidanud tõsta majanduse konkurentsivõimet tervikuna. Õnneks leidub kurvale olukorrale alternatiiv.

Astmeline tulumaks loob teise pildi

„Keskerakond on alati seisnud tasuta kõrghariduse eest. Tasuta kõrgharidus peab olema kättesaadav ka maapiirkondade noortele ning väiksema sissetulekuga perede lastele,“ ütles Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni liige, endine haridusminister Mailis Reps.

Isamaaliidu ja Res Publica haridusminister Tõnis Lukas tegi ettepaneku luua kõrghariduskassa, millesse teeksid oma palgast vastavalt oma palgatasemele makseid riigi kulul kõrghariduse omandanud inimesed. Repsi sõnul tähendab Lukase kõrgharidusmaksu idee toetust astmelisele tulumaksule, millele üleminek lahendaks muu hulgas mitu hariduse ja näiteks ka lastetoe-tuste probleemi.

Reps lisas, et Keskerakonna eesmärgilise progressiivse tulumaksu tulemusel maksavad suuremat palka teenivad inimesed riigile enam makse. „Kõrget töötasu saavad inimesed peavad andma ühiskonda suurema panuse,“ selgitas Reps. Tema sõnul pole Lukase välja käidud kõrgharidusmaksu idee iseenesest uus ja meenutab üht Austraalias toimivat mudelit. „Lukase plaan olevat väga selle Austraalia mudeli moodi, mida juba minu ministriks oleku ajal analüüsiiti. See seisneb selles, et üliõpilane kirjutab õppima

Mailis Reps

hakates alla lepingu, et saab riigilt tasuta hariduse, mida inimene siis hiljem vastavalt oma sissetulekute astmele tagasi maksta hakkab.“ Aga üks noortel ole ka endal

oma sõna sekka öelda – hääletades Reformi ja IRL-i poolt, maksavad nad hariduse eest ülikallist hinda või rahaliste võimaluste puudumisel satuvad ohtu jääda edaspidi alam-

Lukas lubas 100-protsendilisel tasuta kõrgharidust

Haridusministri viimaste päevade avaldustest on raske aru saada. Nii lubas ta nädal tagasi, 15. septembril Riigikogu infotunnis tasuta kõrgharidust juba paari aasta pärast. Toon värvikast mõttevahetusest parlamendisaaalis lühikese kokkuvõtte.

HEIMAR LENK
Riigikogu liige

Küsimus ministri-le:

Enne valimisi kuuleb alati imeasju. Minu teada olete teie ministriks oleku ajal rääkinud ikka sellest, et meil on vaja kõrghariduses hoida

suund tasuta hariduse poole. Mõni päev tagasi kuulsin järsku teie erakonnakaaslaste, kõrge riigiametniku (Jaak Aaviksoo) suust, et oleks vaja minna tagasi tasuta hariduse juurde. Kas seda loosungit on mõeldud märtsikuuni üleval hoida?

Haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas:

Härra Lenk! Te olete tuntud propagandist ja sellena läbi löönud eri rezhimide tingimustes. See, kuidas te väga sujuvalt suudate ujumisõpetusteemas tasuta või tasuta kõrghariduse teema põimida, on muidugi kadestamisväärne. Ma loodan, et te oma oskusi Eesti riigi vastu ei kasuta. Mis puudutab tasuta õppet rääkimist, siis ei ole mina ialgi

JUULIUS, igavene üliõpilane, Tehnikaülikooli tudengkonna sümbol. Juulius saab muide 1. oktoobril juba 90aastaseks, kuid vaidlused eestlaste hariduse üle ei vaibu.

olnud üldise tasuta kõrghariduse poolt. Kindlasti tuleb väga tõsiselt käsitleda kõrghariduse küsimusi, nii õppekulude katmist üliõpilaste sotsiaalseid garantiisid. Võin öelda, et kui me säilitame praeguse riikliku koolitustellimuse mahu, mida me oleme paar aastat säilitanud, tingimustes, kus gümnaasistide-lõpetajate arv väheneb, siis me liigume praegu tõesti tasuta kõrghariduse poole. Igast aastakäigust saab järjest suurem hulk noori tasuta kõrgharidust. Kui see rütm säilib, siis 2015. aastal oleme me 100%-lise tasuta kõrghariduse juures.

Kas ministri sõnu uskuda ja loota mõne aasta pärast tõepoolest tasuta kõrgharidust, jääb iga lugeja enda otsustada. Mina arvan, et üks me pärast järgmise aasta valimisi kuuleme täpsemalt, kuid isiklikult ei usu ma küll, et paremerakonnad Eestis kõigile soovijatele tasuta võimaldatavat kõrgharidust pooldama hakkavad.

Eelarvamusliider Reinaas meelitas hasartmängusõltuvusse

Tänavu märtsis allkirjastasid viis Eesti pokkeriklubi Eesti Turniiripokkeri Föderatsiooni (ETPF) asutamislepingu. Föderatsiooni presidendiks valiti reklaambüroo Zavod loovjuht Marek Reinaas.

Küllap televaatajad mäletavad kõige paremini Reinaasa mesimagausal ilmel Keskerakonna aadressil sarkastilisi nooli piludumas tänaseks hingusele läinud ETV saates „Teletaip“. Reinaas on ka hiljem alati muhedalet igast poosist olnud valmis Keskerakonna ja Tallinna linnavalitsuse tegemiste kohta oma hinnanguid andma.

IRL-i üks PR-juhte ja ajalehe KesKus väljaandja Reinaas ei ole aga murelik vabariigi kodanik, kelle habetunud lõua alla ajakirjanikud pidevalt mikrofonitopivad soovimaks teada saada tema „erapooletut“ arvamust. Reinaas on IRL-i poolt kaudselt kinni makstud. Ta püüab teadlikult meedias esile kutsuda Keskerakonnast vastaseid eelarvamusi. Ülevoolava huumorika kõnemaneeeri ja karupoeg Puhhi välimuse taga peitub seega „hunt lambanahas“.

Ilmselt just tänu oma suurepärasele veenmisoskusele valitigi Reinaas juhtima Eesti Turniiripokkeri Föderatsiooni. Tänavu märtsis ilmus uudisteportaalil Delfi Reinaasa sulest artikkel, kus ta ennastunustavalt propageeris pokkerit. „Tegemist on sotsiaalse mänguga, kus inimesed mängivad teineteise vastu. Ning oskusel on selles mängus selgelt suurem osa kui õnnel,“ kirjutab autor õhinal.

Ometi kõnelevad lugejakommentaarid Reinaasa sama artikli juures hoopis teist keelt. Üks kommenteerija märgib, et kasiinos „kaotas ma omal ajal sadu tuhandeid, ka pokkeris olen kaotanud sadu tuhandeid“. Teise arvamuseavaldaja sõnul on pokkeris ühe isiku võidu hin-

naks paljude rahaliselt suure kaotused, laostumine ja isegi haigestumine mängusõltuvusse.

Reinaas on ühes oma varasemas intervjuus märkinud, et kindlasti tahab ta pokkeri tunust ja mainet Eestis tõsta, seda ala populariseerida. „Kui pokker oleks sport, siis me ei peaks lähtuma hasartmänguseadusest,“ kurtis Reinaas.

Vikipeedia annab teada järgmist: „Pokkeriks nimetatakse vägagi erinevaid, kuid teatavate ühistunnustega kaardimänge, kusjuures mängu põhimõte on võita endale pank kas tugevaima kombinatsiooniga showdownis või vastased mängust välja bluffides... Teisi mängu mis kasutavad pokkeri kombinatsioonide tugevusjärjestust võib samuti pokkeriks nimetada, kuid tavaliselt on tegu kasiinos mängitava Oasis/Caribbean Stud pokkeriga, kus mängija mängib kasiino vastu või siis mänguautomaadil mängitava videopokkeriga. Pokkerid jagunevad ladumis- (stud), tõmbamis- (draw) ja flopimängudeks (flop).“

Vikipeedia kirjelduse põhjal pokker Kesknädalale küll spordina ei tundu.

Pokkeri lai propageerimine meedias pole seega rahva spontaanse huvi tulemus, vaid suunatud ning eesmärgistatud tegevus. Näib, et pokkeri kaudu loodetakse harrastajatest kasvatada mängusõltlaste uut põlvkonda. Kui ta oleks tõeliselt aus mees, võiks Reinaas kirjutada ka nendest inimestest, kes pokkerimängus on laostunud ja kodusid kaotanud.

Indrek Veiserik

Biitlid Solarises

Reedel, 17. septembril toimus Solarises biitlite järeltulijate „The Bootleg Beatles“ tore kontsert, mida kuulates sai suure elamu saalitäis rahvast.

Bänd alustas tegevust 1980. aastal ning on 30 aastaga muutunud üheks populaarseimaks tribute-bändiks maailmas. 1995. aastal kutsus tollal menu tipus olnud brit-rock ansambel Oasis bändi endaga Suurbritannia turneele. Koos on esinetud paljude staaridega, mh Rod Stewart ja Sir Elton John. Kuninganna Elizabeth II kutsus ansambli oma juubelikontserdile.

Oma uskumatu autentsusega on Bootleg pälvinud kümnete tunnustatud ajakirjade NME ja Mojo, heakskiidu. 2010. aastal möödub viimasest The Beatles' i plaadist „Let It Be“ 40 aastat. Tallinna kontserdil võis näha tõepäraseid kostüüme ja instrumente, mis on iga The Bootleg Beatlesi show atraktiivne osa.

Pildil: Pärast kontserti kohtusid muusikud Tallinna linnapea Edgar Savisaarega.

Foto MB

Nädal Euroopas

VIRGO KRUIVE
MTÜ Eurosaadik

Esmaspäeval, 13. septembril avalikustati pangandust reguleerivad *Basel 3* nõuded, mis Euroopa Keskpanka presidendil Jean-Claude Trichet' sõnul teevad Euroopa pangad globaalsel tasemel vastupidavamaks. Pankadele tähendab see suuremat reservide nõuet.

* Kreekas algas järjekordne kütuseveokijuhude streik. Protestitakse litsenseeritud tegevusala vabaklaskmise vastu.

Teisipäeval tegi Euroopa Liidu õigusvolinik Viviane Reding (**foto**) avalduse, milles mõistis Prantsusmaal hukka mustlaste deporteerimise pärast ja ähvardas asutajariiki distsiplinaarmedetega.

* Eurostati raport tõõjõu palgakulude kohta, mis II kvartalis kasvasid 1,6% nii eurotsoonis kui ka EL27 riikides. Suurim langus oli Leedus (-7%), Lätis (-5,8%) ja Eestis (-2,6%) ning tõus Bulgaarias (8,6%), Rumeenias (5%) ja Prantsusmaal (3,8%).

* Prantsuse parlamendi ülemkoda keelustas hääletega 246:1 moslemi naiste näokatte. Keeld jõustub 6 kuu jooksul ja puudutab umbes 2000 naist, keda võib trahvida 150 euroga.

* Itaalia arestis maffiaga seotud varasid 1,5 miljardi € väärtuses.

* Soome kriminaalpolitsei uurib Patria relvatööstuse (Pasi soomukid) võimalikku altkäemaksu tšehhidele. Varasemad juhtumid Egiptuse, Sloveenia ja Horvaatiaga.

Kolmapäeval vaidles Saksa parlament tuleva aasta eelarve üle. Kantsler Angela Merkel soovib majanduse taastumise nimel täiendavaid kärpeid. Opositsiooni meelest võetakse 80 miljardit € vaestelt inimestelt. „Käesoleva kriisi tekitajad, mitte aga sotsiaaltoetuse saajad, väikese sissetulekuga inimesed, töövõtjad peaksid maksma selle eest,“ ütles Gregor Gysi parteist *Die Linke*.

* Eurostati raport inflatsiooni kohta augustis. Aasta jooksul oli see väiksem Iirimaa (-1,2%), Lätis (-0,4%) ja Saksamaal (1%) ning suurim Rumeenias (7,6%), Kreekas (5,6%) ja Ungaris (3,6%). Eestis oli see 2,8% ja lähiriikides Leedus (1,8%), Soomes (1,3%) ning Rootsis (1,1%).

Neljapäeval kogunesid Brüsselisse 27 liikmesriigi juhid, et arutada finantskriisiga toimetulekut ja majanduslangusest hoidumist.

* Euroopa välisministrid kiitsid heaks Euroopa Liidu ja Lõuna-Korea vabakaubanduslepingu, mis sõlmitakse oktoobris ja jõustub juulis 2011. Pikka aega oli selle vastu Itaalia, kes kaitses oma väikesõiduaudote tootjaid. Ametnike sõnul loob leping 19 miljardi € eest eksporti.

* Paavst Benedictus XVI (**pildil**) saabus 4-päevasele visiidile Suurbritanniasse, kus teda võtsid vastu kuninganna Elizabeth II ja prints Philip. Katoliku kirikut ümbritsevad pedofiilia-skandaalid tegid selle vastuoluliseks sündmuseks.

Reedel vahistas Poola politsei Varssavis tšehhisheeni pageduses elava liidri Ahmed Zakajevi, keda Venemaa kahtlustab terrorismis.

* Eurostati raport ehitussektori kohta näitab endiselt halba olukorda. Juulikuu andmed on vaid poolte riikide kohta. Neist kahanesid aastases võrdluses 9 ja tõusid 4: Suurbritannia (13,1%), Rootsi (9,4%), Saksamaa (4,8%), Poola (0,9%). Kahanesid: Hispaania (-36,5%), Rumeenia (-24,9%), Bulgaaria (-19%).

* Kulla hind tõusis nädalaga 4 protsenti ja on rekordkõrge – üks unts (28,35 g) maksab ligi 1300 dollarit.

Laupäeval protestis 10 000 inimest Londonis paavsti vastu. See oli suurim protestijate hulk kirikupea 17 välisreisi jooksul.

* Berliinis protestisid kümned tuhanded inimesed tuumajamadele antud ajapikenduse pärast, mis lubab reaktoreid kasutada veel keskmiselt 12 aastat. Selle vastu on 60% küsitletuist.

* Münchenis algas 200. korda toimuv *Oktoberfest*, mis kestab 4. oktoobrini.

Pühapäeval toimusid Rootsis parlamendivalimised, kus edu saatis praeguse peaministri Frederik Reinfeldti paremsentristlikku koalitsiooni, mis sai 172 kohta 349-st. Enamuse saavutamiseks alustatakse kõnelusi vasakpoolsete rohelistega. Esmakordselt 20 mandaadiga sisse saanud paremäärmuslik partei Rootsi Demokraadid on opositsiooni tõrjutud koos sotsiaaldemokraatidega, kes said kümnendite nõrgima tulemuse.

* Afganistanis hukkus 2 Suurbritannia sõdurit (kokku on hukkunuid 297). Järgmisel päeval anti USA vägede valdusse Sangin, kus on saadud 1/3 kõigist kaotustest.

Aeg Eesti rahvuslikul kapitalil tegutseva ühistupanga loomiseks hakkab küpseks saama. Majanduskriisist väljudes peame püüdlema uue tõusu poole, mille üheks mootoriks võiks saada ühistuline rahvapank, kuhu meelsasti hoiustataks, kust soodsat laenu saaks ja mille kasum tervenisti Eestisse jääks.

HELLE VIRT
Põlvamaa Hoiu-Laenuühistu juhatuse esimees

Just niisugusel põhimõttel töötab juba kümnendat aastat Põlvamaa Hoiu-Laenuühistu (HLÜ) ja veel rida ühistulisi rahaasutusi üle Eesti. Vanemad alustasid kaksikümendat aastat tagasi ja on siiani vastu pidanud, vaatamata sellele, et ühistuliikumist riigi tasemel meil eriti soositud pole.

Ühispanganduse traditsioonid olemas

Eestimaine ühispangandus sündis 1902. aastal, kui 22. juulil alustas ülikoolilinnas tööd Tartu Eesti Laenu- ja Hoiuühistu. 1903. aastal avati Antslas Tarvitajate Ühisus, mille põhikirja tegi ühistegevuse tuntud toetaja Jaan Tõnisson. 1939. aastaks oli

Eestis juba 174 ühispanka ja 434 laenu-hoiukassat ning üks keskpank – Eesti Rahvapank. Tähelepanuväärne, et Eesti pangandusturust kuulus 1939. aastal ühistuliste pankadele ja krediidiühistutele 52%.

Täna on edukamalt tegutsemas Loo, Leie, Kehtna, Kambja, Tartu ja Saaremaa HLÜ, Maaelu Edendamise HLÜ ja Lääne HLÜ. Mitmed neist on oma tegevuses kümnenda versta posti juba selja taha jätanud, kuid ühistute osakaal panganduses on siiski äärmiselt madal – alla ühe protsendi. Meie Põlvamaa HLÜ sündis talupidajate initsiatiivil. 50 asutajaliiget panid kokku tollal asutamiseks vajaliku

Põlvamaa Hoiu-Laenuühistu üllas eesmärk oli rahvusliku kapitali hoidmine kohalikus põllumajanduses ning maapiirkonna arengu toetamine.

osakapitali 200 000 krooni. Põksuva südamega andsin välja esimesed laenu ja võtsin

Teeme kodumai

vastu ka esimesed hoiused. Meie ühistu üllaks eesmärgiks sai rahvusliku kapitali hoidmine põllumajanduses ja maapiirkondade arengu toetamine.

Milleks Põlvamaa rahvale HLÜ?

Lõime oma hoiu-laenuühistu elu enda nõudel. Üheksakümendate aastate lõpul, kui meid tabas pankade esimene pankrotilaine, hakkasid suured pangad üksteise järel oma kontoreid sulgema. Eriti räigelt tehti seda maal. Ka sularaha-automaadid kadusid.

Maainimene tundis ennast hüljatuna, kelle vastu isegi pangad enam huvi ei tundnud. Ja ka pahasena: oma raha on pangas, aga välja võtta ei saa!

Samas kasvas inimestes soov ennast väikeettevõtluses proovile panna, kuid vahendeid oma firma loomiseks ei jätkunud. Kümme tuhat krooni oli nii mõnegi jaoks väga suur raha. Tihti peale jäi talutöö puudu just sellise suurusjärguga summa. Suure panga jaoks oli sihuke rahasumma naeruväärselt pisike, ja nii jäigi see välja laenamata. Kui aga homme hommikuks on niidukile ikka uut tera vaja, siis tuleb selle ostmiseks raha kusagilt saada. Appi tulebki hoiu-laenuühistu – tema leiab talumehe tarvis selle raha. Maakohas avatud hoiu-laenuühistu eeliseks panga ees ongi vastastikune usaldus, mis ühistu ja tema liikmete vahel välja kujuneb. Praegu võin

õelda, et meie nn halbade laenu protsent jääb pankade omale kindlalt alla. Ükskõik kuidas pingutades püütakse oma võlg tasuda, sest on teada – ausalt käitudes on varsti võimalik uut laenu saada.

Ühistupank jätkaks ühistu põhimõtteid

Oleks vaja rajada kohalikke ettevõtlust ühendav üleriigiline või regionaalne krediidi-asutus ühistupanga näol, mis tegutseks piirkondliku arengu huvides, mitte ei suunaks oma liikmete vahendeid kom-

Ärge tapke sõnumitoojat!

Peatselt kogunev Eesti Maarahva V Kongress on tekitanud ühiskonnas paraja elevuse. Kriitikud on võtnud vaevaks seda juba ette naeruvääristada. Samuti on arutatud kongressi korraldusliku külje üle, et kellel ikka on õigus maarahva esinduskogu kokku kutsuma. Mina olin Maarahva Kongressi sünni juures 1994. aastal. Selgitan selle kogu vajadust ja eesmärke.

JAAN PÖÖR
1994–1997 Maarahva Kongressi kaasesimees, Maarahva V Kongressi korraldustoimkonna liige, Rahvaliid

Eesti Maarahva Kongressi statuudis pandi kohe paika kaks kokkukutsumise põhimõtet. Esiteks, Maarahva Kongress koguneb mitte harvemini kui üks kord kolme aasta jooksul. Teiseks, kongress moodustatakse vallavolikogude poolt kinnitatud delegaatide põhimõttel. Nii algelt ka toimiti, kuid

kahetsusväärselt jätsid 2001. aastal valitud juhid täitmata oma põhilise kohustuse – kutsuma kongressi kokku. Statuuti koostades ei näinud me ette, et selleks valitud isikud sellisel tegevusel võivad.

Pole tähtis, kes korraldab
Seega on Maarahva IV Kongressi volitused, mis määrati kolmeks aastaks, tänaseks lõppenud.

Korraldajateks volitatud inimeste tegevusetus ei saa aga maarahvalt võtta ära võimalust kongressiks kokku tulla. Oktoobris kokku kutsutava kongressi puhul tuleb jälgida statuudiga kinnitatud põhimõtteid.

Ma ei näe põhjust, miks peaksid vallavolikogud eirama oma valla esindajate saatmist kongressile ja jätma omakandi inimeste hääled esindamata. Lõpptulemuse seisukohalt ei ole oluline, kes võtab korraldamise raske koorma enda kanda. Tähtis on, et maarahva

esindajad saavad oma seisukohad eri piirkondade elu puudutavates küsimustes üheskoos ja üle riigi kuuldavalt välja öelda. Kongressi kokkukutsumise suhtes kriitiliselt meelestatud või koguni kongressi vastu töötavad inimesed on mures maarahva võimaliku manipuleerimise pärast.

Kahetsusväärselt on nad ise astunud samale rehale ehk asunud maainimestega manipuleerima. Keegi ei saa esineda maarahva esindajana ja esitada ainuüksi omaenda arvamust maarahva arvamuse pähe. Jätkem ikka maainimeste arvamus nende endi välja ütelda! Seda nad saavadki teha eeloleval kongressil.

Valitsusparteid varemgi olnud Maarahva Kongressi vastu

Aitab sellest, et maarahvalt on

kokkutulemise ja oma arvamuse avaldamise võimalus juba tervelt kaks korda, 2004. ja 2007. aastal ära võetud. Miks peaks seda siis tegema ka 2010. aastal? Meie vastupidav ja töökas maarahvas on väärt, et koguneda iga kolme aasta tagant ja kõnelda sellest, mis südamele.

Kongressi töös on alati osalenud nii liidud kui ka ühendused, kelle liikmed on kuulunud ühte või teise erakonda. Maarahva kongresse on alati püütud arvustada ja halvustada, püüdes kõigutada kokkutulemise vajadust. Nii võib tuua mitmeid näiteid, kuidas esimesi kongresse ründasid võimuparteid, süüdistades korraldajaid ürituse politiseerimises.

Pole õige tappa sõnumitoojat.

Eesti Maarahva V Kongress

reedel, 8. oktoobril

Paides

Kesknädal kirjutab kongressist enne ja pärast!

se ühistupanga!

INIMESTELE KASULIK: Taas on käes hoiustamise aeg ja huvi hoiu-laenuühistute vastu kasvab. Hoiuste intress on siin palju kõrgem kui kommertsbankades ja sellest ka elanikkonna kasvav soov sääste just ühistusse hoiule panna. Ning kindlasti ei saa alahinnata eestlaste veel päriselt mitte kadunud patriotismi hoida raha oma pangas, mis Eestimaale ja mitte võõrrükkidele kasu toob. *Foto: erakogu*

Krooni ajalukku minekuga on Eesti panganduses ees suured muudatused. Kindlasti on tulemas palju uusi üritajaid väljastpoolt Eestit. Miks me ei võiks neid ennetada, omaenda rahvapanga luua, et lõpuks ometi ka eesti inimene hakkaks ise oma rahakoti sisu üle valitsema!?

Hoiu-laenuühistuid tegutseb 97 riigis, kus 2008. aastal oli 53689 HLÜ-d 185,8 miljoni liikmega. Raha oli neis 995741 miljonit USA dollarit. 2008. aastal oli USA-s 7969 hoiu-laenuühistut 89,9 miljoni liikmega ja Kanadas 1008 ühistut 10,9 miljoni liikmega. Kui maailmas räägitakse juba mitu aastat hoiunduskriisist, siis hoiu-laenuühistud laiendavad oma tegevust. Aastail 2000–2008 suurenes hoiu-laenuühistute liikmete arv 108,3 miljonilt 185,8 miljonini. Kuigi hoiu-laenuühistuid tuntakse nende poolt osutatavate finantsteenuste järgi, pakuvad nad palju enam. Näiteks aitavad hoiu-laenuühistud oma liikmetel rajada väikeettevõtteid, rajada kodu oma perele ja võimaldada haridust oma lastele.

Allikas:

Ülemaailmne Hoiu-Laenuühistute Nõukogu

mertsbankade kombel välismaistesse fondidesse. Uue panga puhul oleks oluline demokraatlik juhtimine, kuna igal osanikul oleks üks hääl, vaatamata osamaksu suurusele. Kui täna oleks olemas ühistupank, siis lubage mul tulevikku vaadata, kuidas ta toimiks. Ühistupanga asutajate ringis võiks lisaks ettevõtjatele ja eraisikutele olla ka hoiu-laenuühistud. Teiselt poolt peaksid hoiu-laenuühistud jääma jätkuvalt iseseisvalt tegutsema, sest neil on oma

liikmeskond ja hoiustajad. Ma ei usu, et täna saavutaksime nii suure ühtsuse, milles enamik HLÜ-sid oleks silmapilk valmis oma iseseisvusest loobuma. Kuid agendina, oma maakonnas ühistupangale teenust osutades, võib see aastate jooksul juhtuda küll. Esimese Eesti Vabariigi ajal oli sadadele kohalikele hoiu-laenuühistutele ja väikestele ühistupankadele korrespondentpankadeks Eesti Rahvapank, mis asus Tallinnas. Kas tänagi ei võiks midagi sellesarnast teha?

Vene politoloog Aleksandr Tšipko Tallinnas

„Pögenemine kommunist“ – nii on sõnastatud meediaklubi Impressum järjekordse kohtumise teema. Külla tuleb Vene politoloog, filosoof ja publitsist Aleksandr Tšipko (pildil).

Juttu tuleb neist muutustest, mis on endistes Nõukogude vabariikides toimunud pärast kommunistliku süsteemi lammutamist poliitikas, majanduses, moraaalis ja rahvuslikus mentaliteedis.

Tšipko on tunnustatud ekspert uusima ajaloo vallas, olles seda valdkonda uurinud viimased 20 aastat. Tuntuks sai ta juba *pere-stroika* ajal. Tänu teravale analüütilisele mõistusele, laialdastele ajaloo- ja filosoofialastele teadmistele ning säravale kultuursele polemiseerimisoskusele omab ta üht originaalsemat ja vahedamat Vene publitsisti reputatsiooni.

Kohtumine Aleksandr Tšipkoga esmaspäeval, 4. oktoobril kell 17 Meriton Grand Conference & SPA konverentsikeskuses.

Osavõtt tasuta. Soovijatel registreeruda tel 668 8903 või 534 58494 või e-posti aadressil info@impressum-club.eu

Vastus Simmo Saarele Edgar Savisaare asjus

Laupäevases Delfis kurjustab Simmo Saar selle üle, et Edgar Savisaart muudkui kiskuvat Moskva poole. Täpsustamiseks olgu öeldud, et minu meelest on Savisaar viimase kolme aastaga käinud Pekingis sagedamini kui Moskvast, aga millegipärast ei ole Eesti meedias seda küsimust veel üles tõstetud.

LAURI LAASI
MTÜ Vaba Ajakirjandus

Simmo Saar nimetab Savisaart Tallinna linna esimeseks torujüriks, kes muidugi ei küündivat riiklike huvide tasemele. Tuleb meelde see aeg, kui IRL-il õnnestus läbi ime ja märgistatud pliiatseid kasutades Tallinna linnapea koht enesele vallutada. Siis kirjutas Eesti meedia ühel häälel, et Tallinna linnapea on oma tähtsusest teine mees peaministri

ning õiget poliitikat Euroopa Liidus aetavati pigem linnade ja regioonide tasemel. Nii et küllap see koht on siiski olulisem kui ainult üks „torujüri“. Millegipärast püüab Simmo Saar katta Savisaare ja Boroditši Moskva-kohtumisi ikkagi saladuslooriga. Mis neis siis salajast oli? Pärast kokkulepete allakirjutamist kommunaalmajanduse ja kultuuri valdkonnas toimuvad igal aastal regulaarsed kohtumised, kus analüüsitakse nende lepingute täitmist ja arenguid.

Seekordne sõit pidi esialgu toimuma 4.–5. septembril Moskva linna päeval ja sellest teatati avalikkuses korduvalt. Tallinna poole palvel lükkus sõit kümnekond päeva edasi. Sõidutulemustest andis Tallinna avalike suhete teenistus ülevaate meedias, ja kes oli asjast rohkem huvitatud, küsis selle kohta *Swisshotel*'is toimunud rahvusvahelisel

transpordikonverentsil.

Veider on väide, et selliste sõitudega mängivat Savisaar maha „viimastegi eestlastest poolehoidjate hääled“. Just Eesti põllumehed on huvitatud majandussuhete arendamisest Venemaaga, ja on väga hea, et Savisaar sellega ka jõudu mõõda tegeleb. Sama kehtib ka Kagu-Eesti ja Ida-Virumaa rahva kohta, kes suhete külmutamisest kahe riigi vahel on ainult kaotanud.

Küsida tuleks tõesti: „Mis värk selle Moskva on?“ Aga mitte Tallinna linnapea Savisaare, vaid Eesti välisministri Paeti käest. Tore muidugi, et Simmo meie meeri tööviiside vastu sellist huvi ilmutab. Kummaline, et ta sellele nii-palju aega ja energiat kulutab – võiks ju vanale tuttavale paari-minutilise telefonikõne võtta ja otselikult järele küsida. Keskerakond on demokraatlik erakond ning oma küsimusele oleks võinud vastuse saada ka meedia poole pöördumata.

Delfi jättis Lauri Laasi vastulause avaldamata.

TV 14

27. sept. - 3. okt.

ESMASPÄEV, 27. SEPTEMBER
00:00 Info TV
19:00 Loomade elu 17
19:25 Kodumets 7
19:50 Kalev 100. Meenutusi juubelpäevilt 6
20:00 Tallinna TV esitleb. Südamele ära.
20:15 Pealinnapiit
20:40 Jõgevamaa arengukonverents 2010
21:20 Riigikogu istung
22:45 Pealinnapiit*
23:10 Kalev 100
23:20 Info TV

TEISIPÄEV, 28. SEPTEMBER
00:00 Info TV
19:00 Loomade elu 18
19:25 Kodumets 8
19:50 Kalev 100
20:00 Südamele ära.
20:15 Tartumaa Rammumees
20:45 Kultuuripealinn 2011
20:50 Ainult hulludele
21:00 Pealinnapiit*
21:25 Tallinna linnapea kohtumine Keslinna elanikega
22:50 Kalev 100
23:00 Info TV

KOLMAPÄEV, 29. SEPTEMBER
00:00 Info TV
19:00 Loomade elu 19
19:25 Kodumets 9
19:50 Kalev 100
20:00 Südamele ära.
20:15 Euroopasse. 1/6
20:45 Kultuuripealinn 2011
20:50 Valgusetöjad. Film vabamürlusest
22:00 Pealinnapiit*
22:25 Kalev 100
22:35 Info TV

NELJAPÄEV, 30. SEPTEMBER
00:00 Info TV
19:00 Loomade elu 20
19:25 Kodumets 10
19:50 Kalev 100. Meenutusi juubelpäevilt 9
20:00 Tallinna TV esitleb. Südamele ära.
20:15 Filmisari Eesti Tennis ajalugu
21:05 Kultuuripealinn 2011
21:10 Pealinnapiit*
21:45 Tartu lennupäevad
22:15 Ainult hulludele
22:25 Kalev 100
22:35 Info TV

REEDE, 1. OKTOBER
00:00 Info TV
19:00 Loomade elu 21
19:25 Kodumets 11
19:50 Kalev 100. Meenutusi juubelpäevilt 10
20:00 Tallinna TV esitleb. Südamele ära.
20:15 Filmisari Eesti Tennis ajalugu
21:35 Tartu lennupäevad 2010
22:05 Jõgevamaa arengukonverents 2010
22:50 Kalev 100. Meenutusi juubelpäevilt 10*
23:00 Info TV

LAUPÄEV, 2. OKTOBER
00:00 Info TV
16:55 Eesti meistrivõistlused jalgpallis
18:55 Filmisari Eesti tennis ajalugu*
19:45 Palamuse laot 2010
20:15 Dokumentaalfilm "Tiidu suits ehk kuidas kapitalism Tartusse tuli"
21:15 Eesti meistrivõistlused 2010 Ladina-Ameerika tantsudes
22:35 Info TV

PÜHAPÄEV, 3. OKTOBER
00:00 Info TV
15:00 Riigikogu istung
17:00 Tallinna linnapea kohtumine Keslinna elanikega
18:30 Filmisari Eesti tennis ajalugu
19:50 Dokumentaalfilm "Tulest tulnud" 2008
20:50 Palamuse laot 2010
21:20 Eesti meistrivõistlused jalgpallis
23:15 Info TV

Olete oodatud 25. septembril kell 13.00 Nõmme Muuseumi, kus jätkame loengutega sarjas

Nõmme on minu kodu

TARGALT TOITUDES TERVEKS

toitlusspetsialist AIVE LUIGELA

Saame teada, milline peab olema igapäevane toidulaul ja toiduainete toitainelisest koostisest.

Meeldemiseks, et igal neljapäeval kell 10.00 toimuvad kepikõnnid. Kogunemine Pääsküla jaama juures. Olete oodatud! Korraldaja MTÜ Meie kodu Nõmme

OOTAME AKTIIVSET OSAVÕTTU!

Maarahva Kongressi koduleht avatud!

www.maarahvakongress.ee

Uus info & kongresside ajalugu & meediakajastus

Ma ei taha olla nagu Ansip

Möödunud nädalal avalikustas Kultuuriministerium järjekordse integratsiooni- ehk lõimumisprotsessi monitooringu, nagu nüüd on moodsa öelda. Pilt sai vägagi positiivne, kui mitte mõelda sellele, et kes maksab, see tellib ka muusika. Muusika tellis seekord riik.

ALEKSANDR TŠAPLÕGIN

Kusjuures tellija ei olnud seekord mitte lihtsalt mingisugune abstraktne Eesti Vabariik, vaid täiesti konkreetne Andrus Ansipi valitsus, kes, nagu mäletate, korraldas 2007. aastal provokatsiooni „Pronksõduri kuju teisaldamine Tallinna kesklinnast“, pärast mida hakkas idavirumaalastele saatma üleskutseid võtta Eesti kodakondsus.

Ma ei meenutanud toda fakti juhuslikult. Kujutan ette, et nii vastuoluline käitumine pole tingitud mitte lihtsalt kliinilisest lollusest, vaid, mis veel hullem, sellest, et venekeelsetesse ühiskonnaliikmetesse suhtutakse kui ajuvabadesse idiootidesse. Sülitati pühadele asjadele, ning kellele see ei meeldinud, anti vastu vahtimist, aga pole midagi – tiblud neelavad solvangu alla ning jooksevad kui üks mees nende käest, kes sülitasid ja vastu vahtimist virutasid, siniseid passe lunima.

Selline ongi tänapäevane integratsioon. Peakangelasteks on valitud Sergei Metlev, kes gümnaasiumijuntsuna teatas, mida Vene saadik tohtis või ei tohtinud öelda, ja kes praegu kutsutakse üles vene koolide kiiremale eestistamisele. Ning Jevgeni Krištafovõtš, kes 2007. aasta mais võttis osa toonase Riigikogu viitsespiikri Kristiina Ojulandi korraldatud rahvusvahemuste ümarlauast, mis kiitis valitsuse tegevuse sama aasta aprillis täielikult heaks. Muide, toosama Krištafovõtš, kes nimetab ennast venelaste esindajaks Eestis, kogus viimastel omavalitsuste valimistel 7 häält – nii palju siis esindamisest.

Integratsioonile raisatakse hulk raha, mille abil oleks võinud luua näiteks uusi töökohti. Aga ei: Euroopa peab nägema, kuidas Eesti riik püüab rahvusvahemusi integreerida. Kusjuures, nagu tunda, on jutt minu ja teiste mitte-eestlaste integreerimisest kuhugi. Keegi isegi ei oota, et ka eestlased mingeid samme vastu astuksid.

Pressikonverents näitas, et selline väärtustatud käitumine ongi Ansipi integratsiooni eesmärk. Integratsioon tähendab seda, et venelased räägiks hästi eesti keelt ning mõtleksid samamoodi nagu ansipid ja laarid ning neile hingelähedased metlevid ja krištafovõtšid.

Kui sama terminit kasutada, siis olen nõus integreeruma näiteks koos oma kolleegidega ajalehest Kesknädal, koos Urmi Reinde ja Ivari Veega. Või Juhan Kivirähki ja Rein Toomlaga. Lihtsalt seepärast, et alati tahaks olla tarkade ja heade inimeste sarnane. Kuid ma ei taha mitte mingil juhul sarnaneda endistele kommunistlikele funktsionääridele ja komsomoliaktivistidele, kes täna on sõltumatu Eesti Vabariigi peapatriootideks ümber sündinud. Aga just ümbersündi tahab ainult praegune integratsiooniprogramm.

Mis nad siis tulevad meie õue peale ...

„Postimehe“ emafirma Schibstedi tippjuhtide konverentsil 14. septembril Tallinnas oli peaesinejaks Rootsi majandusprofessor Kjell A. Nordström, kes rääkis multikultuursuse tähtsusest ja vajadusest kaasata ühiskonda teisi rahvusi. Nii et praegu on Eesti ühiskonnas tegev-toimetav ainult üks rahvus? Kas professor on pime või provokaator?

Kust võtab Norra meediakontsern ülbuse sekkuda eestivaenuliku Rootsi majandusprofessori suu läbi ühe väikese riigi siseasjadesse? Juba kaugelt on tunda, et Schibsted täidab kellegi tellimustööd. Minu silmis pole mingit vahet näiteks soomlasest õigusteadlasel Johan Bäckmanil, eelpoolnimetatud Rootsi professoril ega Schibstedi juhatuse esimehel Rolv Erik Ryssdalil, kes kõik on eestluse surmavaenlased. Seesama Ryssdal innustas oma kõnes Schibstedi juhte julgelt katsetama erinevaid ideid. Millegipärast meenub mulle doktor Mengele, kes mõni inim põlv tagasi hirmsates surmalaagrites sama julgelt inimeste peal umbes samaväärseid ideid katsetas. Elu on edasi läinud – tänapäeval katsetatakse juba erinevatest rahvustest kokku segatud kokteilide valmistamist.

Veel peab Lissaboni leppe lõa otsas siplev Eesti Vabariik tagama eestluse säilimise läbi aegade. See tähendab, et kõige tähtsam on tagada eesti keele ja kultuuri kestmine ja areng. Multikultuursus on kosmopoliitide poolt kokku segatud lahusti, mis muudab erkka sinimustvalge siidi halliks räbalaks.

Rootsi professor rõhutas ka, et teiste rahvuste kaasamine võimaldab ühiskonnal kiiremini areneda. Kes ütles mulle, miks on vaja kiiremini areneda ja kui kiiresti? Kas teosammul, valsisammul või laviinina? Piinlik või suisa häbi peaks olema Schibstedi juhtkonnal ja kahtlasel Rootsi professoril, kes nähtavasti ei tea, et Eestis elab-töötav-toimetab inimesi vähemalt sajast rahvusest. Üksikutest kuni sadade tuhandeteni. Neil kõigil on antud võimalus kaasa aidata nii Eesti riigi kui ka iga siinse rahvuse arengule. Või peab professor kõiki siinelavaid inimesi põlisrahvaks ja juurde tuleks võtta inimesi Bangladeshist, Iraagist, Sudaanist?

Rootsi professori tegelikust tasemest annab aimu tema arusaam, et USA jääb veel pikaks ajaks maailma majandusliidriks, sest tegu on avatud ühiskonnaga. Minu kaine maamehemõistus aga ütleb, et võimas USA läheb õige varsti nii majanduslikku kui ka kõlbelisse pankrotti ega tõuse enam kunagi. Härrad Nordström ja Ryssdal peaksid usinasti hakkama araabia keelt õppima, sest araabia keel saab Norras ja Rootsis palju varem riigikeeleks, kui vene keel Eestis.

Heiki Kortspärn, parteitu pensionärist patrioot, Kambja, Tartumaa

Õige eestlane hääletab Keskerakonna poolt!

Eesti on propagandahiskond. Eesti demokraatiale saadeti lask pähe siis, kui reformierakondlasest parteitöötaja Margus Allikmaa määrati Rahvusringhäälingut juhatama.

JAAANUS KARILAIK
Keskerakonna Läänemaa piirkonna esimees

See, et erameedia propaganda-uudiseid edastab, oli kõigile ilmne, selge ja arusaadav. Aga see, et avalik-õigusliku, n-ö riigimeedia uudised kolletuma hakkavad, ei osanud küll keegi karta.

Tänast võimu hoiab „juhitud“ ajakirjandus

Kui ajakirjandusõppejõud Marju Lauristin käis välja oma kurikuulsa lause, et „Eesti ajakirjandus kolletub kui rakvere raibe“, siis kindlasti ei mõelnud ta otseselt ühe kollast värvi erakonna võimu täielikku koondamist enda kätte ja seeläbi Eesti demokraatia hävitamist. Valitsus naudib kõrgeid toetuspunkte puhtalt „juhitud“ ajakirjanduse saatel. Sisemine tsensuur töötab, erastamisprotsesse tagant kihutanud omnikud tasuvad äraostetud poliitikutele tänuvõlga!

Hommikust õhtuni tuleb meediast rindeteateid SKP kasvust. Töötus väheneb jõudsalt! Brutopalk tõuseb! Oleme ühed kiiremad kriisist väljud! Ametlikult end erapooletuks tituleerivad ajakirjanikud kutsuvad avalikult hääletama Reformierakonna ja Isamaa-Res Publica poolt. Eesti Päevalehe propagandaajakirjanik Mikk Salu ütles otse välja, et tänasele majandusmodelile pole alternatiivi (23.08 EPL). Ta lausa imetleb seda ning nimetab alternatiivide pakkumist hullumeelsuseks.

Propagandist Kalev Vilgats „Pärnu Postimehes“ on õnnest pöörane ning soovib lehe juhtkirjas Reformi ja IRLi toetuse säilimist. Nemat ei arutle enam ammu, nende ülesanne on süstida teise „õiget“ emotsiooni. Ja juba nad vehivadki lausungitega, et õige eestlane peab mõtlema täpselt nagu nemad. Poliitilised valikud on ette kirjutatud! Pole normaalne, et ühes Euroopa Liidu riigis liigub ringi nii palju poliitilist viha. Püstitatud võimupüramiidi aitavad meisterlikult ülal hoida kojanarid Peeter Oja ja Andrus Kivirähk. Nad teavad, et neid matkitakse, ning see täidabki eesmärki.

Propagandahüsteeria

See on umbes sama kui maksu-pettur Tõnis Palts aastaid tagasi paiskas propagandahüsteerias välja loosungi valgetest ja mustadest jõududest. Pärast kasutas osa politoloogide seda kujundit ka loengutes, unustades kujundi tekkemotiivid. Ka siis lükati inimesi hirmutades n-ö poliitilisse aedikusse, ja ka

nüüd kiputakse valijaid solvates saada „õigetele“ erakondadele „õiged“ hääled. Ajakirjanike ja paremerakondade bürood töötavad sünkroonis, tihti kattuvad keskkontorite presiteated ja järgmise päeva lehtede uudislood sõna-sõnalt. Oma poliititehnoloogilistes võtetes sunnitakse unustama riiklikud huvid, eestluse elujõu tegelikud lätted!

Õige eestlane ei taha, et Eesti elanikud põgenevad vaesuse eest välismaale. Õige eestlane ei taha, et Eestist tekib sotsiaalmajanduslik kastiühiskond,

varinde positiivsest programmist. See tähendab: oma riik loodi verevalamiseta, ning ilma ohvriteta soovitakse oma riiki ka edasi ehitada. See on Nobeli auhinda väärt saavutus. Vähesed advuvad nende läbi-rääkimiste keerukust ja vastutuse suurst, mis kujunes teljel Moskva–Tallinn–Washington Keskerakonnas on palju inimesi, kes on toonase elukooli läbinud.

Ja nüüd võtavad põlvpükstes ninatargad (kes on tihtipeale ka seadustega pahuksisse läinud) endale vabaduse seda mitte märgata. Selline kitsarinnalisus tapabki meie ühiskonda just seemiselt. Selline kitsarinnalisus nõrgestab ja killustab meid ka 1934.

Jaanus Karilaid hoiatab 1934. a kordumise eest.

kus lapse tulevik sõltub vanemate sissetulekust. Õige eestlane ei tee äärmuslastega koostööd, et anda alust kohaliku rahva lõhestamiseks. Õige eestlane ei hääleta erakondade poolt, kes müüvad kergete käelisele meie rahva vara välismaalastele ning kipuvad korduvalt Eesti Energia ja Eesti Posti varade kallale. Õige eestlane kaitseb oma metsajamaad. Õige eestlane ei anna oma häält selle inimese juhita vale erakonnale, kes on läinud kord juba koertega omaenda rahva vastu.

Rahvarinne ja Keskerakond väärivad Nobelit

Keskerakond on tekkinud Rah-

Tänane sotsiaalselt tasakaalustamata Eestimaa on rumala riigijuhtimise tagajärg. Inimarengu aruanne on mu väidete kurb tõestus.

Riigijuhtimise kunsti tänane valitsus ei valda. Ainult keskpärasest ametnike seltskonnast ei piisa, et kaitsta Eesti huve rahvusvahelisel tasandil, et suuta tagada meile pikem vabadusperiood kui sai osaks eelmisele Eesti Vabariigile. Keskerakonnal on Rahvarinde pärand. See on kogu meie ühiskonna suurim poliitiline rikkus. Me kas kutume ja kaitseme seda rikkust või me hävitame selle. Mina olen poole valinud. Tee valik ka Sina. Ole looja, mitte hävitaja. Tänu!

Vt ka Kesknädal

8. septembril: Raivo J. Raave

"Seitse põhjust, miks hääletada Keskerakonna poolt"

15. septembril: Villu Jürjo "Õige eestlane hääletab Keskerakonna poolt"

Jüri Ratas – jalgrattasõidust Riigikogu juhatamiseni

MADIS KAASIK
kolleeg

Kõigepealt läks lahti kõige nooremate „tillusõit“ 450-meetrise trassil, mis entusiastlikult ka läbi sõideti. Tõsi küll, noorimad tegid seda ema või isa abiga. Vanematel lastel tuli läbida üks kilomeeter. Iga võistluse läbinud laps sai diplomi, osavõtumedali, kingituskoti ja jätise.

Täiskasvanud ratturid asusid võistlustule 10-kilomeetrise küllalt keerulisel ning kohati ohtlikulgi tervise- ja matkarajal. Kõik startinud lõpetasid siiski õnnelikult. Meestest võitis esikoha Juri Molev, naistest Liisi Rist. Kolme paremat autasustas Jüri Ratas karikatoga. Ka igale täiskasvanule pandi kaela osavõtumedal ja anti kaasa kingipakk. Kõigi osavõtjate vahel loositi välja kaks jalgratast, kaks korvpalli, perearvestuses kaks laevareisi Helsingisse ja üks laevareis Stockholmist ning Sony DVD-mängija.

Jüri Ratas tänas võistluse sponsoreid, kes andsid oma panuse auhindadeks ja toetasid sportliku päeva läbiviimist. Võistlust toetasid: Tallink, Valio, Eesti Post, Jetti Jäähall ja Harju tänava Uisuplats, Felix, Lemminkäinen, Sony Center, Balbiino, Coca Cola Hellenic, Sportland, Jukukeskus. Abiks olid veel Pirita Velodroom, KH Energia-Konsult, Põhja-Eesti Päästekomando, Politsei ja Piirivalve Põhja Prefektuur, Tallinna Kiirabi, Pirita Linnaosa Valitsus, Tallinna Noorsoo- ja Spordiamet jt.

***

Rattasõidust kirjutades hakkasid mind kummitama küsimused: Mis mees on õieti Jüri Ratas? Millest ammutab ta nii palju energiat, et Riigikogu juhatuse liikme töö kõrvalt jõuab tegelda nii paljude asjadega? Kust on pärit kehv õpimine, spordi- ja looduselembus, tahted ja sihikindlus kõik alustatud edukalt lõpuni viia?

Spordihuvi lapsepõlvast alates

Uurides veidi neid asju, jõudsin Nõmmel Kerese tänavas

oleva vanematekodu ja sealse männimetsamiljööni, kus noorel poisil olid kõik võimalused koos omaelastega jõudu katsuda, mängu välja mõelda ja ka loodust jälgima õppida. Ei saa siinjuures alahinnata tema omaaegselt võimlejust ema (nüüdne geograafia- teaduste kandidaat) Urve ning Häädemeeste metsade jasoode rüpes sirgunud metsasjantundjast isa (nüüd professor ja Riigikogu liige) Reinu tervete eluviiside ning -hoiakute eeskujuga ja toetust poja püüdlustele.

Suur spordivaimustus läks Jüri lahti 5-aastaselt, kui Hirvepargis korraldati lastele jalgratta- ja tõukerattavõistlusi. Siin sai 5-aastane Jüri Ratas esimest korda oma vanuseklassis Tallinna meistri diplomi tõukerattasõidus. Nähtavasti see innustaski edasist sporditegemist.

Siis viis isa poja „Lepatriinu“ lasteaias tegutsenud judokooli, kus treeneriks oli suure võistlus- ja treenerikogemustega Andres Lutsar.

Nüüdseks juba Toonela teel oleva treeneri harjutusmeetodite hulka kuulusid muu hulgas ka puhkepausidel mängitud suupillilood, mida lapsed võlutult kuulasid. Judotreeningutel käis Jüri 7 aastat. 12-aastase Jüri spordieelistused mõnevõrra muutusid. Maadlusmatt asendus jalgrattasõidu ja korvpallimänguga. Nendele harrastustele on ta truuks jäänud tänaseni.

Riigikogu üksmeelse korvpallimeeskonna kapten Jüri

Kui Riigikogu eelmiste koosseisude korvpallimeeskonnad Balti riikide parlamentide korvpalliturniiridel kaotasid, siis Jüri meeskonnakapteniks oleku ajal on meie riigikogulased võitnud turniiri juba neli korda järjest. Huvitav, et Riigikogu praegune korvpallimeeskond koosneb nii koalitsiooni kui ka opositsiooni kuuluvatest mängijatest.

Vaatamata poliitilistele erimeelsetele istungisaalis olakse korvpalliväljakul täiesti üksmeelne ja sõbralik kollektiiv. Küllap oma osa mängib siin ka kapteni autoriteet ja liidriroll. Neid liidriomadusi märkas Edgar Savisaar, kel jätkus läbinägelikkust ja julgust edutada Jüri 27-aastase-

KÄESURUMINE: Jüri Ratas (paremal) autasustab erakonnakaaslast Pirita linnaosa vanemat Tiit Terikut.

na nõunikuametist esmalt Tallinna abilinnapeaks ja seejärel ka linnapeaks – läbi aegade noorimaks Tallinna linna- peaks.

Eesti roheline linnapea

Kust pärineb Jüri huvi looduse vastu ja selle kaitsmise vajalikkuse tunnetamine? Jällegi tuleb siirduda lapsepõlv- aastas- tatesse, mil koos geograafist emaga viibiti suviti loodus- uuringute välitöödel Eesti saartel ja inimtühjadel laidudel. Ehk siin sügenesid poisil inimtegevusest puutumatu looduse kordumatu ilu ning omapära märkamise ja selle kaitses vajaduse alged.

Tallinna linnapeana asus Jüri tegusalt juhtima linna elukeskkonna parandamist. Olgu siin ära nimetatud Harju tänava võsastunud varemete asemele meeldiva haljasala/uisvälja rajamist, millele oli opositsioonijõudude äge vastuseis, Tallinna linnapeana asus Jüri tegusalt juhtima linna elukeskkonna parandamist. Olgu siin ära nimetatud Harju tänava võsastunud varemete asemele meeldiva haljasala/uisvälja rajamist, millele oli opositsioonijõudude äge vastuseis, Tallinna linnapeana asus Jüri tegusalt juhtima linna elukeskkonna parandamist.

Kui Jüri 2005/2006. aastava- hetusel rääkis isale oma ideest taotleda Euroopa Rohelise

Pealinna tiitli sisseseadmist, jäi Rein Ratas kahtlevale ja skeptilisele positsioonile: kas niisuguse ettepaneku viimine Euroopa tasandile ei kujune ülejökäivaks, jäädes hüüdjaks hääleks kõrbes?

Siin jäi isa pojale ikkagi alla, sest Jüri viis oma algatuse Euroopas finišisse. Teist analoogilist Eestist lähtunud ja üleeuroopalist rakendust leidnud initsiatiivi sellele kõrvale seada ei ole.

Tänaseks käib Euroopa Rohelise Pealinna tiitli konkursil juba teine voor, milles osaleb kümneid Euroopa linnu. Tervislikuma ja inimsõbralikuma linna tiitli püüdlemine üha laieneb ja on jõudnud ka üle ookeani, Ameerikasse.

Ratas külaliseks 203 omavalitsuses

Jüri Ratase põhitööst Riigikogu aseesimehena, istungite juhatamisest, seadusandlikust initsiatiivist ja sõnavõttudest siinkohal ei kirjutakski, sest see info on internetis kättesaadav. Istungivabadel nädalatel ja -päevadel, s.o reedeti käib ta tavaliselt väljasõitudel Eesti eri paikadesse, et kohtuda ko-

dusandjale maaelu korraldamiseks ja eluõu tagamiseks. Sellele järgneb koolide, laste- aedade, ettevõtete, hooldekodude, noortekeskuste, päeva- keskuste jmt külastamine, jutu- ajamine sealsete töötajatega. Nii on väljaspool Tallinna külastatud 89 kooli, kus enamikus on Jüri Ratas andnud ka kodanikuõpetuse tunde; samuti 32 lasteaeda, 89 ettevõtet, 128 muud organisatsiooni. Seda ei ole vähe.

Vastates ajakirjanike küsimusele Riigikogu valimistel osalemise kohta, võttis Jüri Ratas oma töö kokku nii: „Olen otsustanud tõepoolest kandideerida 2011. aastal Riigikogu uue koosseisu valimistel. Seda sellepärast, et olen praeguse koosseisu ajal Riigikogu aseesimehena saanud piisavalt kogemused. Teiseks, olen saanud küllaldaselt informatsiooni eluolust paljudes omavalitsustes ning olen piisavalt kursis rahva muredega, ootuste ja lootustega. Oman kaht akadeemilist kõrgharidust (Tallinna Tehnikaülikoolist majandusteadus ja Tartu Ülikooli Õigusteadus) ning jätkan õpinguid doktoran- tuuris, mis annab mulle teadmised, aluse ja kindluse seadusloomes kaasa rääkida nii majanduse kui ka õiguse küsimustes. Peamine kandideerimise motiiv on siiski minu kindel veendumus ja tahe kaasa aidata pa-

KÕIK ALGAS LAPSEPÕLVEST: Jüri Ratase esimesed „jalgrattavallutused“. Fotod erakogust

suse tulubaasi, finantsvõime- kust, haldussuutlikkust ja tule- vikusuundumusi, samuti koha- like tegijate ettepanekuid sea-

rema Eesti ühiskonna kujune- misele ja rahva elujärje paran- damisele.“

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Vaesus on valus

Mul oli tõesti valus kuulda, et mu tuttav väga tubli tüdruk on sunnitud rahapuuduse tõttu gümnaasiumi pooleli jätma. Ta on alati viitele õppinud, tema koht oleks ülikoolis, mitte aga Inglismaal lapsi hoidmas. Brittide lapsed saavad hoitud ka ilma temata, aga Eesti Vabariik ilma andekate ja haritud inimesteta püsima ei jää. Tüdruku invaliidist emal on veel kolm nooremast last, kes kõik õpivad hästi. Kas edaspidi jäävad ka nende ees koolide ukсед suletuks? Laste isa on oma järeלטulijad unustanud, alimemente ei maksa.

Vene ajal olid hättasattunud perede laste jaoks olemas internaatkoolid [alates 1956. aastast – Toim.], mitte keegi ei pidanud rahapuuduse tõttu kooli pooleli jätma. Praeguses Eestis pole vaesema elanikkonna lastele üldse haridust ette nähtud. Kuidas saaks koolis käia, kui 800-kroonise toimetulekutoetusest ei piisa isegi täisväärtusliku toidu ostmiseks, rõivastest, jalanõudest, õppevahenditest ja huviharidusest ei maksa üldse rääkida. 300-kroonine lastetoetus on mõeldud lausa inimeste mõnitamiseks – mida selle eest osta saab!?

Paratamatult tuleb hulk gümnaasiume sulgeda, kui järjest rohkem perekondi langeb vaesuse küüsi. Paraku ei kulge koolide hävitamine kaugeltki nii libedalt nagu põllumajanduse hävitamine. Lastevanemad hakkavad visalt vastu ja ka õpetajate vallandamisel tekivad tõrked, nagu juhtus Rakke gümnaasiumis.

Kõigele vaatamata peame koolidest loobuma, kui tahame olla „tururahvas“. Meie tähelepanu peab olema suunatud kaubanduskeskustele, mitte teaduse tegemisele. Meie suudame oma riiki suurepäraselt kaitsta võõrsilt kokku ostenud vanaraua abil, mingit ajupotentsiaali pole sealjuures vaja. Seda kinnitab Eesti edukaimate soov muuta kõrgharidus tasuta.

Ka Hitler ei pidanud kõrgharidust vajalikuks. Ta laskis saksa mehed sõjas maha tappa, ja Saksamaa oli sunnitud türklaste asemele võtma, sest riigil oli töäjõudu vaja.

Eesti parempoolsed poliitikud ei kavatse küll kedagi tapma hakata, aga nad kihutavad noored ja tragid inimesed Eestist minema, tekitades siin samasuguse vajaduse immigrantide järele nagu Saksamaalgi. Eesti traditsiooni kohaselt nimetatakse immigrante okupantideks. Keeleinspeksioon võib aegsasti oma pillid kokku panna, sest okupantide kiusamisest ei tule midagi välja, sest töäjõudu on riigil vaja, ja Eesti muutub ingliskeelseks. Muretsemiseks poleks nagu põhjustki, sest ka USA muutub pikkamööda hispaaniakeelseks. Praegu veel maailmasandarmi rolli etendav suurriik pole võimeline seda takistama.

Tuleviku-eestlased ei suuda ära imestada, miks küll nende esivanemad jändasid mingisuguse mõttetutu vabadusvõitlusega, millest said kasu ainult need, kes võimu juurde pääsesid.

Eevi Geidik, pensionär Assamallast, Lääne-Virumaa

Süllekkunud varandus teeb sugulased vaenlasteks

Sellest pakkus näite ETV „Pealtnägija“ 15. septembril. Saaremaal Mustjala vallas mõndeti elanikele pärast taasiseisvumist välja krundid. Kas oli maamõõtja oma tööd teinud lohakalt või oli ta kellegi mõjutusel tegutsenud, kuid krundipiiri määrati äärmiselt lohakalt. Et maamõõtja esitas oma töö suure mõõtkavas, polnud see plaanil märgata, sest juba üks millimeeter plaanil oli 10 meetrit krundil. Nii vaatasidki täditütardest naabrid plaani üle ja panid allkirja alla. Väljamõõdetud maatükid kanti ka katastrisse. Kuid Eesti kaardistamisel satelliidifotode põhjal tuli välja üllatav asi: täditütardede maatükkide vaheline piir kulges läbi ühe täditütre elumaja ja lõikas ära ka kolmandiku tegelikust endisest krundist.

Loogiline oleks, et kohalik omavalitsus, kes maamõõtja tellis, vea parandaks. Kuid keegi ei tunnista oma viga. Asi läheb veelgi kurioossemaks: isegi üks täditütar ei taha viga tunnustada ja peab vajalikuks, et tema sugulane lammutaks oma maja, sest piir läheb seal läbi; pealegi peab teine loovutama talle kolmandiku oma krundist.

Sugulassidemed enam ei loe – ahne naine peab tähtsamaks ebaõigelt süllekkunud varandust.

Eks niimoodi tegi väliseestlaste survele tehtud omandireform vaenlasteks pool Eestit. Kui endised omanikud nägid süllekkunud või süllekkukumas varandust, muutus teine eestlane hullemaks vaenlaseks kui okupant ja tuli oma elamispiinalt igal moel välja lüüa, kasvõi kuuse alla saata. Kas nüüd saadakse aru, et ei saa ajalugu tagasi pöörata? Omandireformi oleks pidanud tegema nii, et eesti rahvas oleks jäänud ühtseks. Nüüd on rahvas lõhenenud ja inimesed üksteist vihkamas. Selle taustal paistab Eesti tulevik tume.

Väino Pärnpuu, Tallinn

Kindlasti on vaja oma TV-d

Kuulates Rahvusringhäälingu ETV-s Tõnu Trubetsky eksekuteerimist Keskerakonda astumise puhul Juku-Kalle Raidi ja Anu Välba poolt, tuln järeldusele: ei kulugi palju aega, kui oleme unustanud, mis on isikuvabadus ja demokraatia. Päevast päeva, tunnist tundi, kirjas ja eetris vaid laim, sõim ja jõuetu viha. Kui kaua veel peab taluma, et valitseva kliki opositsiooni koheldakse kui

vaenlast, kellel ei olegi õigust eksisteerida.

On, kindlasti on vaja televisioonikanalit, mis lihtsalt ja kannatlikult selgitaks rahvale, kuhu kuristikku Eesti veereb, kui ei tulda mõistmisele, mis-sugune on tänapäeval parempoolsus meie maal. Tuleb astuda valitseva koalitsiooni psühhoterrori vastu. See üldsegi ei tähenda, et tahetakse telekanalit, kus rafineeritud või

labasel kombel topitakse igasse saatesse mingi kuri sõna või jalahoop poliitilise vastase pihta, nagu seda teevad praegused valitsusmeelsed kanalid. Tahaks ausat infot, asjalikku selgitust, tarka telekava, meeldivaid saatejuhte, kuulamisväärsed muusikasateid.

V. Peterson, Saku, Harjumaa

Nõudkem inimväärset palka!

Kui heita pilk kümne aasta taha ning vaadata Euroopa Sotsiaalharta ratifitseerimise seadust, mis võeti Riigikogus vastu 31. mail 2000, võib Eesti kodanik tõdeda, et Eesti Vabariigi valitsus siiani täidab hartat suvaliselt, omal äranägemisel.

Sel hartal on Euroopa Liidus väga oluline koht. Paraku pole Eesti ratifitseerinud kõiki punkte täies mahus, sealhulgas ka üht olulisimat – seda, mis puudutab õiglast töötasu. Artiklist 4 on ratifitseeritud küll punktid 2–5, kui punkt 1 on jäetud kahtlase kombel vastu võtmata.

See punkt aga ütleb: **kõigil töötajatel on õigus saada õiglast töötasu, mis tagab neile ja nende perekondadele inimväärse elatustaseme.**

Rõhutan sõna INIMVÄÄRNE. Mida see tähendab? Sotsiaalharta kohaselt on selline töötasu, mis moodustab 68% riigi keskmisest palgast. Alla selle teenijate arv ei tohiks ületada 5% töötajate koguarvust riigis. Seega on õiglane palk Eesti mõistes hetkel mitte vähem kui 8646 EEK ning alla selle ei tohi teenida rohkem kui 5% Eesti töölistest. Reaalselt teenib Eestis alla keskmise palga ca 72% töölistest, inimväärsest palgast vähem teenib ca 50% töölistest (2009. aasta maikuu seisuga).

Kolmandik Eesti töölistest teenib miinimumpalka, mis on üks Euroopa Liidu väiksematest. Meist madalam on alampalk on vaid viies riigis (Läti, Leedu, Bulgaaria, Slovakkia, Rumeenia).

Millal hakatakse Eestis maksta inimväärset palka? Kui ainult 5% tohib saada vähem kui 68% keskmisest, siis järelikult ka ainult 5% tohib saada üle 132% keskmisest.

Ehk teisisõnu, 90% inimestest peab saama keskmise palga +/-32%. Toodud arvude põhjal peaks 90% inimestest saama palka vahemikus 8646 ... 16783 EEK.

Miks laseme endale näkku sülitada? Kes raiskab tööliste mõeldud palgaraha?

Kellele on kasulik, et Euroopa sotsiaalharta on Eestis vaid osaliselt ratifitseeritud?

Kui viimase 10 aasta jooksul pole suudetud Eestis ellu viia sotsiaalharta 4. artiklit, pole tänastel Riigikogus istujatel küll mõtet rohkem pükse kulutada. Loodetavasti rahvas seekord enam nii rumal ei ole, et lubadusi andvaid „ilueedisid“ uuesti Riigikokku valib.

Mõttekäik netiavarustest
(Autor toimetusel teada.)

Fotod internetist

Toredad naljad ja head mälestused elavad üle aegade

Lugupeetud Kesknädala toimetus! Pöördun Teie manu seoses Teie lehes 9. juunil ilmunud artikliga Nikolai Bulgani 115. sünniaastapäeva puhul. Te meenutate selles tema külaskäiku Albioni saarele koos tolaeage vana semu Nikita Hrushtshoviga (pildil). Mäletan seda üpris hästi; kui ei eksi, siis oli see vist 1956. aastal. Ja sellega seoses olevat neil reisijatel olnud väga tõsine probleem.

Nimelt pöördunud Nikita Bulgani poole mureliku küsimusega: "Vaat kuningannal tuleb ju vastuvõtul kätt suudelda, aga mulle see ei sobi – olen ju läbinisti proletaarlane, tööliste-talupoegade riigi juht! Pealegi saatis meie N. Liit, vabanda, Kolja, su nimekaimu koos perega, need Romanovid, üle Toonela jõe, ja see Liisbet on ju nende sugulane – kauge küll, aga ikkagi sugulane. Gospodi, mida küll teha!?"

Bulgani palunud veidi aega mõtlemiseks ja siis pajatanud semule:

"Ära ärritu! Mõttele ise järele – kolmkümmend aastat oled ju musutanud ühe mustap...lise (mõeldud venelaste sõimusõna grusiinlaste kohta) taguotsa, lakkunud seda nagu me kõik – nii et kui annad suud noore naise käele, ei juhtu midagi halba!" (Kuninganna Elizabeth II krooniti alles 1952. a.)

Ja nii oligi – mäletan seda juttu siiani. Minu vanaisad said tutvuda kommunistidega juba ammu: üks talvel 1917/18 Tartus – peaaegu oleks jäänud Krediidkassa keldrisse; teine, isapoolne, 1918. a. suvel Pihkvas. Aga juhtus ime - Eesti Rahvavägi päästis neid surmasuust...

Soovin edu Teie lehele, Eesti kultuuripealinnale Tartule ja kogu Eesti Vabariigile!

Austusega
tartlane Jakob Kaplan,
Tel Aviv, Iisrael

EV Rahvu

Pärast seda, kui Hitleri-Saksamaa oli 1941. aasta suvel-sügisel okupeerinud Eesti, Läti ja Leedu, toimus igapähe neist rahvuslaste ühtse vastupanukeskuse väljakujunemine erineval ajal ja viisil. Eesti startis alles kolmandana, teistest üle poole aasta hiljem.

JAAK PIHLAU
ajalooürija

Läti Rahvusnõukogu (*Latvijas Centrālā Padome, LCP*) asutati 13. augustil 1943 ja selle juhiks sai endise presidendi poeg Konstantin Čakste, Läti Ülikooli õigusteaduse professor. Teisteks juhtliikmeteks olid diplomaat ja endine välisminister Ludvigs Sejaning Läti sotsiaaldemokraatide liider Bruno Kalniņš.

Leedu Vabastamise Peakomitee asutati 25. novembril 1943 ja esimeheks valiti sotsiaaldemokraadist poliitik, Leedu Vabariigi üks rajajaid Steponas Kairys.

Algerioidil väga suurt aktiivsust üles näidanud lätlased hakkasid Riias korraldama Balti koostööd taotlevald konverentse. Esimene peeti jaanuaris 1944 ainult Läti ja Leedu esindajate osavõtul. 15. märtsil olid teisel konverentsil kohal ka eestlased, kuigi Eestis selleks ajaks keskset vastupanuorganisatsiooni veel polnud, leedulased aga jäid hilise etteteatamise tõttu tulemata.

Alles kolmandal ühisistungil 16. aprillil olid kohal kõigi kolme esindajad, et anda ülevaade siseolukorrast oma kodumaal ja leppida kokku koostöö üldpõhimõtetes.

Muu hulgas oli arutusel lätlaste kava Balti Liidu loomisest. Konföderatsiooni põhiprintsiipideks pakuti: iga liikmesriik säilitab rahvusliku valitsuse, sellele lisaks luuakse Balti Liidu ühisvalitsus; Liidul on ühine armee; omavahelised riigi- ja tollipiirid kaotatakse; kehtib ühisraha; föderaalvalitsus koosneb kolme liikmesriigi esindajatest proportsionaalsel alusel, järgemööda juhib Balti Liitu iga riigi juht (president).

Müütilist Eesti vastupanuliikumises

Silmapaiste muinasteadlane, Eesti Rahva Muuseumi direktori kohusetäitja Eerik Laid märkis 12. juunil 1944 kirjutatud aruandes olukorrast riigis: „Mõte võeti üles Tallinna suurema aktivistide rühma Vaba Eesti Võitlusrinne poolt (annab välja laiemalt levinud mõjukat põrandaalust ajalehte Vaba Eesti). K.a. veebruaris toimusid mitmed kitsamere aktivistide ning endiste erakondade esindajate vahelised nõupidamised, mille tule-

skomitee ja Tiefi vahevalitsuse sünd legendide udus

musena märtsis k.a. moodustati illegaalne juhtiv keskus – Eesti Vabariigi Rahvuskomitee (EVR).“

Laidi mainitud Vaba Eesti Võitlusrinne (VEVR) oli ETK (Eesti Tarbijate Kooperatiivide Kesklüüdi) juhtivtöötajate poolt 1942. a augustis moodustatud vastupanuorganisatsioon, mis andis Tallinnas välja põrandaalust ajalehte „Vaba

ka ühele mälestustahvlile Tallinna kesklinnas (vt näiteks raamatuid „Töötan ustavaks jääda“ [Tartu 2004, lk 57] või „Estonia since 1945“ [Tallinn 2009, p. 377]).

Ükski arhiivdokument neid müüte ja legende ei kinnita. EVR ei saanudki siis tekkida kahel väga olulisel põhjusel: 1) suurim ja tähtsaim Eesti vastupanurühmitus VEVR ei

nõuda sakslastelt kogu võimu üleandmist Eesti 1938. a. põhiseaduse alusel seaduslikele võimuorganitele, e) nõuda, et Eesti vägede väljaõpe toimuks ainult oma kodumaal ja et neid tulevikus rakendataks ainult kodumaa piiride kaitseks, f) ülddemokraatlikke põhimõtteid austavale Eesti rahvale on tema kodumaa okupeerimine vastuvõetamatu.

Läti LCP juhid viidi Saksa maale Stutthofi koonduslaagrisse. Enamik Eestis kinnivõetulist hiljem vabastati, Stutthoffi saadeti ainult 7 nooremat.

See asjaolu on mõned uurijad viinud mõttele, et Gestapo peaesmärgiks polnudki Balti rahvuslaste täielik likvideerimine, vaid pigem nende „kerge läbiraputamine“ enne rindelesaamist, kus nad olid Saksa armeele palju kasulikud.

EVR-i tegevus taastus

Juhan Reigo, kes pärast aprillihaaranguid varjas end Sakus hõberebasefarmis, mille osanik ta oli, hankis valedokumendid ja hakkas elama Tallinnas Suur-Karja 18, märtsipommitamisel osaliselt purustatud Laenupanga majas. Salakorteris hakkasid koos käima vabadesse jäänud EVR-i liikmed.

1. augustil 1944 toimus Stockholmis pagulasjuhtide organiseeritud rahvusvaheline pressikonverents, kus teatati EVR-i töö jätkumisest ja jagati välja „Võidupüha deklaratsioon Eesti rahvale“, mis oli tõlgitud inglise ja rootsi keelde. Rootsis olevad pagulasjuhid nõudsid tungival, et 1940. a. riigipöörde ajal president Pätsi allkirjutatud dekreediga tagandatud peaministrit Jüri Uluotsa kui presidendi kohusetäitjat veendaks põrandaalust valitsust välja kuulutama. Raskesti haige prof. Uluotsa seisukoht selline: seda teha veel liiga vara, sest sakslased võivad valitsuse liikmeid kinni võtta ja pealegi vajab Uluotsa Eestis viibimiseks veel mõningast lisaaega; ta kavatses sissekukkumise vältimiseks valitsuse formeerimise järel kohe välismaale sõita. Samas otsustati EVR-i täiendada – kutsuda sellesse Uluotsa usaldusisikuna õigusteadlane Otto Tief.

Pärast EVR-i avaliku pöördumise teksti lõplikku redigeerimist otsustati seda kogu Eestis levitada. Trükitöö teostati 5. augustil ETK trükikojas Narva maanteel ja mõlemad dokumendid kleebiti Tallinna linnamüüridele 6/7. augusti ööl. Kõik järgmised Rahvuskomitee istungid toimusid Otto Tiefi töökohas Maapanga (ta töötas seal juriskonsuldina) hoones või sama maja kõrvaltivas Sakala 30, kus asus tema korter.

Vahepeal oli olukord Soome rindel aga jõudnud sellisesse faasi, et N.Liit ja Soome asusid lõplikku vahepeale sõlmima.

Kuidas Tiefi valitsus välja kuulutati

EVR-i 15. või 16. augusti istungil valiti SD poolt tagaotsitavaks kuulutatud Kaarel Liidaku asemele Rahvuskomitee esimeheks Otto Tief, tegevsekretärina jätkas Juhan Reigo. Uus esimees andis pikema ülevaate sise poliitilisest ja rahvusvahelisest olukorrast ning teatas, et professor Uluots on viimaks ometi otsustanud ajutise valitsuse nimetada, määrates sellesse seitse liiget Rahvuskomiteest ja viis

inimest väljaspoolt. Nimesid Tief siiski ei avalikustanud, kuid kahe silma all vestles kõigi kohalviibinud valitsusliikmetega.

24. augustil andis Rahvuskomitee välja korralduse nr 2, milles Eesti elanikkonda kutsuti üles Saksa võimudele passiivset vastupanu osutama. Järgmisel istungil toimus juba ERV ühtesulamine Uluotsa poolt nimetatud põrandaaluse valitsusega. Uluots oli selle

ise lahkus Eestist, põgenedes Kakumäe lähistel oodanud mootorpurjekal „Atlantic“ Rootsist, võttes kaasa oma perekonna ja lähemad nõuandjad, nende seas kohtuministriks määratud Klesmendi. (Nii jäi neil mõlemal valitsusliikme pühalik vanne andmata.)

20. septembri koosolekul pani Tief lõplikult paika valitsuse koosseisu. Tunniajalise hilinemisega ilmus kohale Uluotsa poolt sõjaministriks nimetatud

Põgari palvemaja Läänemaal nägi 22. septembril 1944 Tiefi valitsuse otsa.

formeeritud sellisena: peaminister presidendi ülesannetes J. Uluots, peaministri asetäitja ja siseminister O.Tief, välisminister A.Rei, kaubandus-tööstusminister R.Penno, põllumajandusminister K.Liidak, rahandusminister H.Pärtel-poeg, haridusminister A.Susi, sotsiaalhooldeminister V. Sumburg, teedeminister J. Pikkov, justiitsminister J. Klesment, portfellita minister J.Kaarlimäe.“

Sisuliselt see istung jäigi EVR-i viimaseks suuremaks ühiskoosolekuks, sest 14. septembril toimunud istungile ilmusid ainult valitsusse kuuluvad liikmed, ja nemadki mitte täies koosseisus. Arutusel oli ainult üks küsimus: kuidas takistada taganevate sakslaste hävitustööd Eesti territooriumil. Vabariigi Valitsuse väljakuulutamise küsimus rippus endiselt õhus.

Tiefi valitsuse kolm päeva

1938. a. põhiseaduse järgse valitsuse pidi välja kuulutama endine peaminister Jüri Uluots, kes sel ajal oli aga raskesti haige (pödes ahelsuitsetajana vähki) ja viibis ravil Tallinna Keskaiglas.

16. septembril andis Hitler korralduse Eesti territoorium maha jätta. Punaarmee, olles Emajõe joonelt läbi murdnud, hakkas kiiresti liikuma Tallinna poole. Nüüd lõpuks mõistis ka Uluots: tõhetk on kätte jõudnud.

Otto Tief on sellest rääkinud – nii seisab 28. novembril koostatud ülekuulamisprotokollis: „18. septembril saabus Uluots minu juurde, andis üle valitsusdeklaratsiooni ja ütles: „Aeg on kätte jõudnud, sakslased taganevad Eestist. Koguge valitsuse liikmed kokku ja alustage tegevust!“ Kutsusin kõik valitsuse liikmed kokku 19. septembri õhtul peetavale koosolekule ja tegin neile valitsusdeklaratsiooni teksti teatavaks.“ 19/20. septembri öösel Uluots

Johan Holberg, kes kõigile üllatuseks teatas, et lahkub Tallinnast koos Saksa vägedega. Sisuliselt tähendas see, et viimasel hetkel tuleb sõjaministriks uut kandidaati otsida. Lühikese nõupidamise järel Tief teatas, et võtab endale ajutiselt ka sõjaministri kohused.

Samal istungil otsustati, et valitsusdeklaratsiooni lõpliku teksti kirjutab valmis haridusminister Arnold Susi. Valitsuse esimesed käskkirjad otsustati ära trükkida „Riigi Teatajas“ nr 1. Trükitöö teostati, nagu varemgi, ETK trükikojas (Narva mnt 23) paberivabriku juhataja E. Leetna ning trükimeistrite O. Arensi ja G. Kampe osavõtul.

21. septembri hommikuks oli deklaratsiooni trükitud umbes 300–400 eksemplari, kuid siis tabas kesklinna pommirünnak ning elektrivool katkes.

Valitsuse käskkirjade vormistamiseks kasutas Tief talle

Jüri Uluots

Uluotsa poolt jäetud tühje ilma allkirjata blankette. Uluotsa allkirja puudumine „Riigi Teatajast“ nr. 1 põhjustas hiljem suure tüli Eesti pagulaspoliitikute hulgas, mille tagajärjeks oli kahe eksiilvalitsuse tekkimine.

Lühendamata versioon sellest käsitlusest avaldatud: www.kesknadal.ee

Tallinnas Maapanga hoones sündis Tiefi vahevalitsus.

Fotod internetist

Eesti“, seda ilmus kuus ükskaks numbrit. Kuna kasutati sõjaeelsest väga kõrge kvaliteediga trükipaberit, arvas isegi SD, et lehte trükitakse välismaal. (Pikemalt on selle Saksa okupatsiooni aegse mõjuka ja väga hästi konspireerunud rühmituse tegevust käsitlenud käesolevate ridade autor ajakirjas „Akadeemia“ 2000, nr 8.) Okupeeritud Eestis tegutses teisigi väiksemaid illegaalseid grupe, mille tegevusaeg oli suhteliselt lühike, sest nad kas

olnud sellal veel liitumiskõnelusi teiste gruppidega alustanud; 2) Kull ise tunnistas Balti konverentsil Riias 15. märtsil, et Eestis ühtne keskorganisatsioon veel rajamata, kuid eeltööd juba käivad. Üsna tõenäoline, et otsustav tõuge vastupanugruppe ühendava keskuse loomiseks saadi Riia konverentsilt.

Alustati märtsis ja aprillis

Arhiiviallikate järgi peeti EVR-i esimene ühiskoosolek 23. märtsil 1944 (korra on mainitud ka 22. märtsi). Seda on mitu osavõtjat nimetanud Rahvuskomitee esimeseks organisatsiooniliseks koosolekuks.

EVR-i asutamise fakt sai kohe teatavaks ka välismaal. Rahvuskomitee järgmine koosolek peeti aprilli alguses. Seal esines pikema ettekangeta EVR-i esimehe kohuseid täitev Kaarel Liidak, informeerides osavõtjaid vahepealsest tegevusest ja tutvustades Rahvuskomitee tegevusprogrammi kavandit. Komitee nimeks oli tal pakkuda mitu varianti, millest üksmeelselt valiti „EV Rahvuskomitee“.

Koosolekul võeti vastu mitu deklaratiivset avaldust: a) toetada Saksa võimude poolt välja kuulutatud mobilisatsiooni, et niiviisi hõlbustada Eesti oma sõjaväe loomist, b) eitavalt suhtuda Saksa võimude poolt alustatud varanduste evakueerimise, c) eitavalt suhtuda Eesti Omavalitsuse tegevusse, d)

Nähti ette, et juhatuse poolt langetatud otsuste lõplikuks kinnitamiseks tuleb koheselt üle kogu riigi alustada vanade erakondade taastamist. Selle otsuse täideviimine paraku jäi pooleli, sest üle Eesti hakkas veerema Saksa julgeolekopolitsei ja SD poolt alustatud repressioonide laine, mille tagajärjel EVR-i tegevus katkes ligi kolmeks kuuks.

Gestapo haardes

Esimesed arreteerimised toimusid 18. aprillil, kui Rahvuskomitee kohtamiskorteris Pärnu mnt 16 langesid politseilõksu Rootsis saabunud sidemehed Kirss, Meri ja Rannik. Enn Sarvel õnnestus esialgu minema joosta, kuid ta jättis maha kohvri, mis sisaldas palju väärtuslikke arhiivimaterjale. Järgmisel päeval arreteeriti E. Kull ja seejärel ka E. Sarv, kel oli kaasas taskuraamat paljude nimede, telefoninumbrite ja aadressidega. Esimesel arreteerimisedalal kinni võetute arv ulatus paarisajani.

Väga oluline arreteerimine toimus 20. aprillil, kui Alma Oinas-Ostra korteris tabati läbisõidul Tallinnas viibiv Leedu ekskolonel K. Ambrasijesus, kelle sinna oli viinud Balti rahvuslaste sidemees E. Sarv.

Sestpeale kandusid massilised haarangud ja arreteerimised üle ka Lätisse ja Leetu, kusjuures sealsete uurijate teatel lähtunud kõik repressioonid kinnivõetud Leedu ekskoloneli tunnistustest. Kas see tõepoolest nii oli, seda me ei tea, kuna SD uurimismaterjalid on kadunud või hävitatud.

Isamaaliidu tegijad Juku-Kalle Raid ja

Algus lk 1

Paljud inimesed on lugenud Mihkel Raua raamatut „Musta pori näkku“. Selle neljateistkümnes peatükk räägib jubedast juhtumist tänase IRLi linnavoliniku Kruusimäe *alias* Kojamees korteris. Peatükk jutustab, kuidas Kojamehe–Kruusimäe eestvedamisel kambakesi alaealist ja alaarenenud noort naisterahvast seksuaalselt ära kasutatakse. Kas pole korrakaitseorganeid, meediat, erakon-nakaaslast, valijaid, kes peaksid juba ammu kõva häälega karjuma?

Lugupeetud Mihkel Raud! Loodan, et Te ei pahanda, kui ma raamatu just sellesama neljateistkümnest peatükist katkeid oma blogisse üles riputan. Olgu see tõestuseks, kui kohutav inimolend on Tarmo Kruusimäe.

Mihkel Raud, „Musta pori näkku“

neljateistkümnes peatükk

„Mihkel, kas sa nikku tahad?“ Kojamees oli täna erakordselt heas tujus. Tema Lasnamäel asuv korter oli paksult täissuistetatud ning see sai tähendada vaid üht – külalisi. Neid oli nendel harvadel kordadel, mil ma end läbi väliskuse tema kitsukesse korterisse litsusin, Kojamehe juures peaaegu alati. Peale magamise ning sõprade võõrustamise oli Kojamehel vähe põhjusi maailma urruaugus – aga seda oli Lasnamäe juba tol ajal – omi nooruslikke tunde õhtu suunas veeretada.

„Änimal, mine tee Mihkliga keppi,“ andis Kojamees vastuvaidlemist mitesallival toonil korralduse pealtnäha umbes seitsmeteistkümnendaastasele tüdrukule, kes toanurgas teis-

test eemal kükitas.

„Ma ei taha,“ inises see mingil senikuulmatul helisagedusel vastu.

„Kas sa armastad mind?“ kääras Kojamees tüdruku vait.

„Jah.“

„Siis mine tee Mihkliga keppi ja ära mõlise.“

„Aga ma armastan ju sind, mitte teda,“ üritas Änimal kaeblikult halisedes Kojamehes veel kord inimest äratada.

Muidugi armastas ta Kojameest ja mitte mind. Ent armastus on midagi enam kui regulaarset rütmi ignoreeriv süda või õrnõhuke higikiht peopesas. Armastus on valmisolek end armastatu nimel ohverdada. Ning Änimali jaoks tähendas see virilalt itsitava Abzaagi ja kõigi ülejäänud türapeade ees enese paljaks koorimist. Ning kusagil tont teab millises Eesti väikekõlas oma lapselapse pärast südant valutava vanaema kootud põlvikutes jalgade harkijamist inimese ees,

keda ta esimest korda alles paar minutit tagasi nägi.

Ma nõõpisin seltskonna ilmselgeks elevuseks oma porised püksid lahti ning hakkasin neid häbelikult jalast ajama, silmanurgast Änimali enam-vähem midagi sarnast tegemas jälgides. Ta sai enne mind valmis ning viskus erilist huvi ilmutamata selili. Änimal ei olnud ülearu ilus tüdruk. Lohakalt teine teisele poole vajuvate rindade tippu dekoreerivad üksikud paari sentimeetri pikkused karvad pole kunagi seksikad. Eriti siis, kui need su suulage ebaseadlikult torkima hakkavad. Just see aga juhtus, kui ma tootäie türapeade heakskiitva mõmina saatel püüdlukult indu teeseldes Änimali nibu kuivade huulte vahele kahmasin.

„Tahad, ma võtan suhu?“ küsis ta nii valjuhäälselt, et ma üllatusest peaaegu võpatasin.

Kušetü ümber kogunenud publik jäi hiirvaikselt sündmuste edasist kulgu ootama. Kui maailmas on kedagi, keda sa alt vedada ei saa, on see tootäis tundmatuid türapäid.

„Oleks palunud küll, jah,“ ühmasin ma teatava härrasmehelekkusega.

Änimal kahmas mu elutu londi pihku ning asus seda suletud silmadega ettevaatlikult noolima, justkui limpsiks ta värskest moodi tulnud sidruni-glasuuriga Koolijäätist. See maitses mäletatavasti nagu kollane lumi, mille söömise eest Frank Zappa inimkonda aastate eest oli hoiatanud.

Oodatud progress jäi aga saabumata. Veri keeldus strateegilisse punkti jätkuvalt kogunemast.

Änimali vastikustundest krimpsus nägu jõllitades ei osanud ma seda verele ausalt öeldes ette heita. Initsiatiiv tuleb reeglina sealt, kust seda kõige vähem ootad, olid elu ning isa mind õpetanud. Kõigist toas viibinud kalkaritest oli Abzaag see, kes end üleüldiseks üllatuseks äkitselt püsti ajas. Tema morbiidsesse pilku oli tekkinud päikeselaik ning polnud vähimatki kahtlust, et mehe äraarvamatu käikudega ajju oli sööstnud hiilgav plaan. Ta komberdas elutoast kitsukesse esikuga eraldatud kööki ning enne, kui keegi midagi küsida jõudis, seisis ta minu ning Änimali kõrval, käes poolik purk mett ja vaskne supilusikas. Sõnad on sellistel puhkudel teadagi üleliigsed. Justkui kokkulepitult keeras Kojamees meepurgilt kaane, Abzaag suskas lusika purki ning sikutas selle sealt uuesti välja, tiris seejärel oma pisikeste rasvaste näppudega mu riista Änimali musi vahelt välja, mäkerdas meega kokku ning toimetas tagasi sinna, kuhu ta antud hetkel kuulus.

1972. aastal andis Nõukogude Liidu valitsus Pepsiconimelisele konglomeraadile õiguse eksklusiivselt Stolychnaya Vodkat Läänes turustada. Vastutasuks saadi luba Pepsi Colat raudse eesriide taga segamatult müüa. Rohkem kui tumepruun suhkrumaiteline vedelik, väärnis Abzaagi hinnangul tähelepanu pudel, millesse

Scanpix / Kesknädala fotomontaazh

sesta jumalikkude nektarit villiti. Ta haaras kušetü kõrval kolmel jalal vaarvalt diivanilaualt tühja Pepsi pudeli, tõukas mu peaaegu jõhkralt Änimalist eemale ning asus jahmatamapaneva sihikindlusega klaasist koonust talle prakku pressima. Änimal oli selleks hetkeks oma saatusega leppida jõudnud. Tõtt tunnustades oli jälleõhku-

jana tema kõige privaatsemate koobaste kaldaid rammiv pudel juba ainuüksi esteetilises plaanis kümneid kordi meeldivam ese kui minu ühtlase kihiga kaetud töövõimetu väikemees. Kojamees hirnatas valjuhäälselt. Ta lasi Abzaagil veel mõned korrad pudelit õrnalt edasi-tagasi liigutada ning ronis siis ise tüüri juurde.

Kruusimäe kasutab Jalgpallihaiglat poliitika ja

Rohkem kui 600-liikmeline IRL-i poliitiku Tarmo Kruusimäe (*alias* Kojamehe) juhitud Jalgpallihaigla on Eesti jalgpallikoondise toetajaid koondav ühendus. Jalgpallihaigla asutajaliige Ott Pruun kirjutab asutise portaalil, et MTÜ Jalgpallihaigla seab oma eesmärgiks koondada eelkõige Eesti koondise poolehoidjaid, sõltumata nende klubilistest eelistustest, ja tegelda kõigi oma meeskonna toetamist puudutavate küsimustega, alates pileтите levitamisest spetsiaalsesse fännisektorisse ja lõpetades fännide huvide eest seismisega suhetes Eesti Jalgpalli Liidu ja jalgpalliklubidega.

Kruusimäed ja tema liitlasi Jalgpallihaigla juhtkonnas Valdis Toomast (IRL-is aastast 2002) ja Frank Koldet (IRL-is aastast 2005) näib aga huvitava mitte sport, vaid eelkõige kindla ideoloogia ja vastasseisude läbisurumine.

Jalgpallihaigla valib iga-aastaselt oma Jalgpalligeeniuse ja Jalgpallijobu. Sellest, et tegemist pole pelgalt spordikeskse organisatsiooniga, annab tunnistust asjaolu, et 2002. a. valiti Jalgpallijobuks Keskerakonna esimees Edgar Savisaar ja 2006. aastal Keskerakonnaga seotud jalgpallur Andres Oper. Kesknädal ei imestaks, kui Jalgpallihaigla

kavatseks 2010. aasta Jalgpallijobuks kuulutada Tõnu Trubetsky, kellel pole küll jalgpalliga midagi pistmist, aga oma positsiooni ära kasutades saaksid Kruusimäe & Co oma isandaid Wismari tänavast teenides taas Keskerakonnale ära panna.

Rõvetsemine alandab sporti ja tõelisi jalgpallifänne

Jalgpallihaigla kodukal ringi surfates võib näha, kuidas Kojamehe „vaimsus“ levib kõikjal. Seal on üles seatud fännide kohustuslik „lauluraamat“, milles võib leida mitmeid

roppe ja antagonistliku sisuga tekste. Kesknädal toob sellest ära ühe vängesõnalisuse näite:

Väikese notsu nikkumise laul

Kord kui ma läksin pörsa ukse taha Siis pörsas luges lehte, mille pillas maha

Ref: Väike pörsas, väike pörsas, lase mind sisse Ei saa lasta, sest sul pole tisse Mul poohui, mul poohui, ma nikun läbi ukse Mul poohui, mul poohui, ma nikun läbi ukse

Teise pörsa hoovi ma sõitsin oma Harley'ga Väike pörsas mängis seal basskitarriga

Ref:

Kolmas pörsas aga elas Hollywood Hills'is Läksin kord sinna, kui olin tulnd Pindist

Kruusimäe: „Meie olemegi eliit...“

Kruusimäe juhtimisel Jalgpallihaiglas leviv labasus on aga mitmeid jalgpallifänne nõrdima pannud.

Tänavu 24. veebruaril iseisvuspäeva tähistama kutsunud Kruusimägi kirjutas Jalgpallihaigla liikmetele ja fännidele portaalil *soccer.net.ee* järgmist: „Peaasi et koosolek ei läheks ülekatte ja et me Pidupäeval ei näex loepis ja rääbakad :) Normi ja mõistusepiires võtmine on veel kahjux meile veel võõras :) :õmelik: Rvestagem Härrased sellega, et MEIE olemegi ELIIT ja rahvas tuleb meid vaatama agapärast seda: õlu : õlu: tants ja tagaajamine.“

Seepeale postitas Jalgpallihaigla liige Raimo järgmise vastuse:

„Nii, paraadil käidud: hümn lauldud, patriotismi kasvatatud, lippu lehvitatud. Nüüd on aeg südame puistamiseks. Olen pettunud. Väga tõsiselt kohe, sest see tunnike, mis sai

Jalgpallihaigla lipp

Harjumäel koos AiFoga jalgpallihaigla liputoimkonnas olles veedetud, oli minu jaoks ebaseadlik.

Ma ei tea, mida Kojamees üalloodud „MEIE olemegi ELIIT“ all mõtles, kuid kui need Eesti Vabariigi lippu hoidnud „jalgpallifännid“ on miskine „eliit“, siis...

Eeldasin, et lipu ümber kogunevad need, kelle jaoks on südames Eesti jaoks eriline koht. Ootas lipu juurde neid, kes hoiavad fännide mainet

kõrgel - et vanaisa ei viiks oma lapselast suure kaarega meist mööda, et emad tuleksid ja küsiksid eesti jalgpalli käekäigu kohta jne.

Ent tegelikkus oli teine. Harjumäele olid kogunenud ennast eksponeerivad siilisoenguga (mis ei ole sugugi halb soeng – ka sõduritel on juuksed lühikesed) ja mustade jopedega „fännid“, kes karjusid iroonilise tooniga hüüdlauseid ja ilastasid nagu maru-taudis koerad.

Kõige kurvastavam oli aga vaadata kahte kena neidu, kes, hoides Eesti lippu, mõnitasid pikalt neist mööda kõndinud kaasmaalast, kes julges kanda risti ja levitada jumalasõna. Jah, ka mina pole usklik, kuid sellegipoolest ei soovi ma, et see inimene „lendaks oma sitase pea lõhki jne“, rääkimata sellest, et mul ei tuleks mõttesegi tema üle kõvasti irvitada ja tema libastumise üle naerda. Ent see, et tegu oli neidudega, oli eriti šokeeriv.

Paraku nii juhtus ja seetõttu oli loomulik, et mitmed TÕELISED jalgpallifännid

Tarmo Kruusimäe!

JÄLG KIRJANDUSLUKKU:
Tarmo Kruusimäe, hüüdnimega
Kojamees, legendaarse pepsipudeliga.

...

„Kas sa armastad mind?“ kätartas
Kojamees tüdruku vait.

„Jah.“

„Siis mine tee Mihkliga keppi ja ära
mõlise.“

Nähes, et sisuliselt keppis teda
nüüd Kojamees, muutus Äni-
mal kogu protsessi suhtes
veelgi leplikumaks ning
hakkas mõne minuti möö-
dudes üleüldiste rõõmuhoisete
rütimis oigama.
Täispuhutud kumminuku
emotsioonitu naeratus näol,
vaatasin ma ihualasti kušeti-
nurgal kõssitades tehnikalikult

jõuaks, mis talle endale
erinevatel põhjustel kättesaa-
matuteks jäid. Need noore
naise keha brutaalsest
töötlemisest sündinud veretil-
gad on akvarellvärv, millesse
ta torkab pintsi, kui on järje-
kordse meistriteose otsustanud
kangale kanda. Too sperma ja
higisegune hais on peaaegu

üles-alla vis-
klevat Änimali
ningtematupe-
ava Pepsi-
pudeliga uuris-
tavat
Kojameest.
Siin ma siis
nüüd lõpuks
olin. See on siin
see, kuhu jõuab
inimene, kui ta
kaheksa-aas-
taselt Mati
Nuudega
juhuslikult
kohtudes oma
saatusele hinge
kingib – või kui
juhtub nagu
kuulsa bluusi-
mehe Robert
Johansoniga –
keskõisel rist-
teel Saatanal
oma kitarril
laseb
häälestada.
See suitsu-
konidega auk-
likuks põle-
tatud
diivanikate on
pind, kuhu
saabub mees
siis, kui tema
ise on ostnud
talle pilli, et
poeg muusikat
tehes nende
unistusteni

müütiline vabadusesõõm, mille
surematuks muutuvat jõudu on
lubatud tunda saada ainult
kõige väljavalitumatel.
See ilmselge arengupeatusega
alaealine neiu, kelle suhu ma
mõne minuti eest poolkõva,
meega maitsestatud munni olin
toppinud, ongi kõigi rokkarite
poolt müstifitseeritud muusa.

*Selle sõidu lõpust
mõelda ma ei taha.
Otse püsti ees
on pimeduse sein.
Sellest sõidust aimult mälestus
jääb maha
ja me surnud ema ette
tuntud lein.*

**Lõpetan Raua raamatu tsi-
teerimise. Raske, lausa
võimatu on midagi kom-
menteerida. Muidugi, nad
võivad öelda, et tegemist
on ilukirjandusega – kuid
jälgides, kuidas käitub Tar-
mo Kruusimäe–Kojamees
Tallinna volikogus ja irvi-
tab tublide Eesti kodanike
üle, usun iga sõna, mis sel-
lesse raamatusse, sh nel-
jateistkümnendasse pea-
tükkki on taotud. Raud isegi
on öelnud, et tegemist on
faktidel põhineva teosega.
Kui Tarmo Kruusimäe võ-
tab Eesti Vabariigi pealin-
na volikogus sõna, mee-
nub kõigile, kes Raua ülli-
tist lugenud, too pepsipu-
del.
Kojamees ei ole vahepeal
arenenud. Tundub, et
arengupeatusega oli ka
tema ja mitte vaid õnnetu
naisolevus.**

Priit Toobal

mitte spordi jaoks

eemaldusid sellest seltskon-
nast või eelistasid üldse mujal
vabariigi auks hümmi laulda.
Mis veel. Kojamees, Sina kui
Isamaaliidu poliitik peaksid
olema selliste aksioonide kor-
raldamisega eriti ettevaatlik.
Tean täpselt, et Isamaaliidu
poliitika pole selline, nagu
Sina seda viljeled. Ja tänasele
sarnased eneseväljendused
annavad sellele parteile Sinu
abil surmahoobi.
Tõesti, ka mulle pole juudid
meeltmööda (ma ei hakka
rääkima varasemast ajaloost,
mil juudid oma salakavala
poliitikaga on maailmas
piisavalt kurja ja viha teki-
tanud - samas on juudid ka
väga palju ühiskonnale head
andnud), sest nende võimuses
oleva USA meedia abil on
ameeriklased kõvasti üles köe-
tud ning võimaliku sõja korral
saavad ilmselt tuhanded
Ameerika sõdurid (kelle seas
on juute käputäis) surma.
Ka mulle ei meeldi Savisaar,
sest ta nimetab mu
rahvusaaslast, kes teisme-
lisenäo võitlesid omal viisil
kuritegeliku nõukogude võimu

vastu, fashistideks.
Kuid: tänane üritus annab
Savisaare- ja Zuroffi-taoliste
taas võimaluse nimetada eest-
lasi fašistideks jne. Ja paraku
pean ma selliste süüdistuste
tekkimise korral nendega
nõustuma.
Kui Sul on tõsine soov anda
oma panus eestluse säilimisse,
tuleb otsida teisi, tsiviliseeri-
tumaid teid. Kui ajad Eesti
asja, siis võiksid alustuseks
näiteks Rolfi selgeks teha, et
Eesti patrioodiks ei tee teda
meie koondise mängudel suit-
supommide loopimine, valgus-
rakettide süütamine ning
rusikaga rinnale prõmmimine,
vaid hoopis teine asi – oma
kodumaal selle maa keele
rääkimine ning seeläbi meie
kultuurist osasaamine.

**Kesknädal soovitab kõigil sporti armasta-
vatel Jalgpallihaigla liikmetel ja fännidel
oma IRL-lastest koosnev juhatus välja
vahetada. Kruusimäed ei huvita jalgpall.
Oma positsiooni ära kasutades üritab ta
Jalgpallihaigla liikmetega vaid manipu-
leerida!**

Muide, märkas, et mitmed
neist meestest, kes täna
Harjumäel olid, kandsid käisel
sellist tüüpi sini-must-valget
märki, mis on tegelikult
sõjaväevormi osa. Soovitan
nendel meestel taolise märgi
turult ostmise asemel vabataht-
likult sõjaväeteenistusse
astuda ja selle märgi kandmise
õigust aega välja teenida (nagu
mina seda tegin).
Nii, saigi südamele enamik asju
ära öeldud. Nagu AiFo
armastab oma postituste lõppu
lisada, märgin ka mina - rahu:)
ja palju õnne, eestlased ja Eesti
Vabariik!
Raimo 24-02-03 kell 13:01:36

Kokkuvõtte tegi Kn

Ausõna!

**Kumba sisaldab „Musta pori näkku“
rohkem: fakte või fantaasiat?**

Kui ma peaksin lambist mingi numbril
ütleva, siis pakuksin, et 95% on seal
ikkagi faktipõhist. Loomulikult see,
mismoodi ta on presenteeritud, see,
mismoodi ta on kirja pandud, on teatava
ilukirjandusliku ambitsiooniga, aga põhi-
mõtteliselt sisu poole pealt üks julge 95%
on realselt juhtunud asjad ja realsed
mõtted.

Repro Gustav Adolphi Gümnaasiumi koolilehest
„Ausõna“ Nr 3 / mai 2009.

Intervjuu annab raamatu „Musta pori näkku“ autor Mihkel Raud.

Kojamees ronis seeliku alla

Kirju elukäiguga edukas naine Katrin Aedma (39, pildil) aval-
das hiljuti pikantsete seksistseenide kirjeldusi sisaldava
omapärase raamatu „Mina ja mehed“.

IRL-i poliitikust Tarmo Kruusimäest on Aedma oma raamatus
kirjutanud järgmist: „Kojamees oli suht häbitu ja otsekohene,
häbenemata oma ihasid ja isusid. Tema jaoks ei olnud mingi
probleem kiire liigutusega oma käsi su kleidi alla pista ja mõnuga
rinda silitada, kuid õnneks oli üsna kuulekas ka oma näpud ära
koristama.“

Kojamees on seda seika hiljem kommenteerinud, et polnud ta
nii kuulekas miskit – lihtsalt oma bändi kostümeerija suhtes,
kelleks Katrin vahepeal oli tõusnud, tundis teistest enam
respekti. „Ehk: siis sobis kõik, mis liikus ja huvi pakkus, välja
arvatud kostümeerija,“ on Katrin Aedma ka Kruusimäe kom-
mentaari oma raamatusse tõe huvides kirja pannud.

Allikas: Õhtuleht 16.03.2010

Natsimeelne Kruusimäe

**Tallinna linnavolikogu esimees Toomas
Vitsut kirjutab eelmisel nädalal veebi-
päevikus www.toomasvitsut.com, et
linnavolikogu liige Tarmo Kruusimäe
(IRL) solvas linnavolikogu liikmeid,
süüdistades kolleege natsilembuses.**

„Isiklik maailmavaade ja kuuluvus rahvaesin-
dusse on sel mehel täiesti segi aetud,“ kirjutab
Vitsut, kommenteerides 16. septembri Eesti
Ekspressis ilmunud volikogu IRL-i fraktsiooni
liikme Tarmo Kruusimäe sõnu: „Kuulun sel-
lisesse fašistlikku organisatsiooni nagu linna-
volikogu.“

Vitsuti arvates on IRL-i poliitik Kruusimäe
täielikult minetanud süüdistuste.

„Arvan, et kõigile meie kolleegidele volikogus
mõjusid ta sõnad solvanguna. Kojamees alias
Tarmo Kruusimäe on seadnud end ühiskonnas
positsioonile, kust võib kõiki ja kõike valimatult
rünnata. Kojamehena liigitab ta teisi inimesi
fašistideks, rottideks jne, aga Kruusimäena
volikokku tulles seab ette sinimustvalge lipsu ja
esitab kõnepuldust paatoslikke monolooge, mida

haritud inimestel on sageli piinlik kuulata,“ arut-
leb Vitsut.

Väljendusvabadus, mille eest Kruusimäe väidab
end võitlevat, ei tähenda Vitsuti arvates õigust
kõike valimatult välja paisata. „Vabaduse kasu-
tamiseks peab olema ka mõistust ja vastutustun-
net, aga selles osas paistab Kruusimäe tahtvat
jääda Kojameheks.“

Vitsut tuletab meelde, et volikogu on linlaste va-
litud kolleegiaalne institutsioon, kus ühe liikme
fašistlikke vaateid on üsna kerge omistada ka
teistele. Vitsut hoiatab, et mõne liikme natsilem-
bus võib jätta märgi külge tervele volikogule.

Volikogu esimehena loodab Vitsut 23. septembri
istungil teada saada, mida on Kojamehe nat-
simeelsuse kohta öelda teistel linnavolinikel.

**Toimetusest: Toomas Vitsuti blogi külas-
tatavus suurenes 16. septembril pärast
Kojamehe natsilembuse postitust tervelt
282.61%. Uudis ise ei leidnud teed
ühesegi meediakanalisse.**

Kas Kojamees on antisemiit?

**Portaalis soccernet.ee arutleti kord
Leedu vutifännide käitumise üle, kes
Tel Avivi „Maccabi“ ja Vilniuse
„Žalgirise“ mängu ajal vastas-
meeskonnale natslikke väljendeid kar-
jusid.**

Kojamees põrutas seepeale foorumis järgmist:
„Noh kuramus küll, keda see häirib et leedufän-
nid on skinheadid ja et Leedu Jalgpalliliit veel
vabandab. See näitab ikka selle riigi suutmatust
ja suveräänsuse puudumist. Skinnidest Leedu
fännid on ühed normaalsemad tegijad ja
kauaaegsed Leedu Jalgpalli fännide alusta-
lasid. See on fakt millega peaks arvestama nende

„jalka funktsionäärid“.

Ka EESTI skinne on paras hulk jalkafänne ja
nad ei ole sugugi tilk tõrva meie mee potti.

Ka Jalgpallihaigla loosung „ESTLAND
ESTLAND ÜBER ALLES“ kästi Lillekülas
Pohlaku ettekirjutuste järgi maha
võtta. „Madonna“ seletas veel et kõik
saavad aru millele see vihjab. Kui juba nii
nutikad mehed on las loevad siis minu neegri
sõbralikkust välja minu pruunist triibust trussiku-
tel.“

Kojamees 11-10-01, 09:46
Kirjaviis muutmata - Kn toim.

